

The S.S. Livingstone, the principal boat of the Congo Balolo Mission.

Doktor Livingstone, I presume

Detta var ett av historiens mest berömda citat som återgetts i otaliga historieböcker, tal och romaner. Frasen uttalades av journalisten Henry Morton Stanley när han träffade den försvunne missionären David Livingstone vid byn Ujiji nära Tanganyikasjön i Afrika 1871. Stanley återvände till Europa med världsnyheten att han hade hittat Livingstone och skrev en bok om sin expedition som översattes till många språk. Livingstone stannade kvar i Afrika där han dog två år senare. Hans hjärta begravdes här under ett träd medan kroppen bars till kusten för transport med båt till London. Här genomfördes en stor begravning i Westminster Abbey där hans grav ännu idag kan beskådas i kyrkans golv.

Doktor Livingstone kom till Afrika första gången 1841 och han önskade arbeta i den afrikanska kontinentens inre som missionär för Kristi kärleks skuld. Han hävdade alla människors lika värde och han hade kommit till Afrika i kampen mot slaveriet och med viljan att skapa en ny relation av handeln och missionsarbete till afrikanernas bästa. Journalisten Stanley däremot kom att återvända till Afrika men var istället med om att bygga upp ett nytt förtryck inom Kongofristaten genom kolonisering och politisk makt.

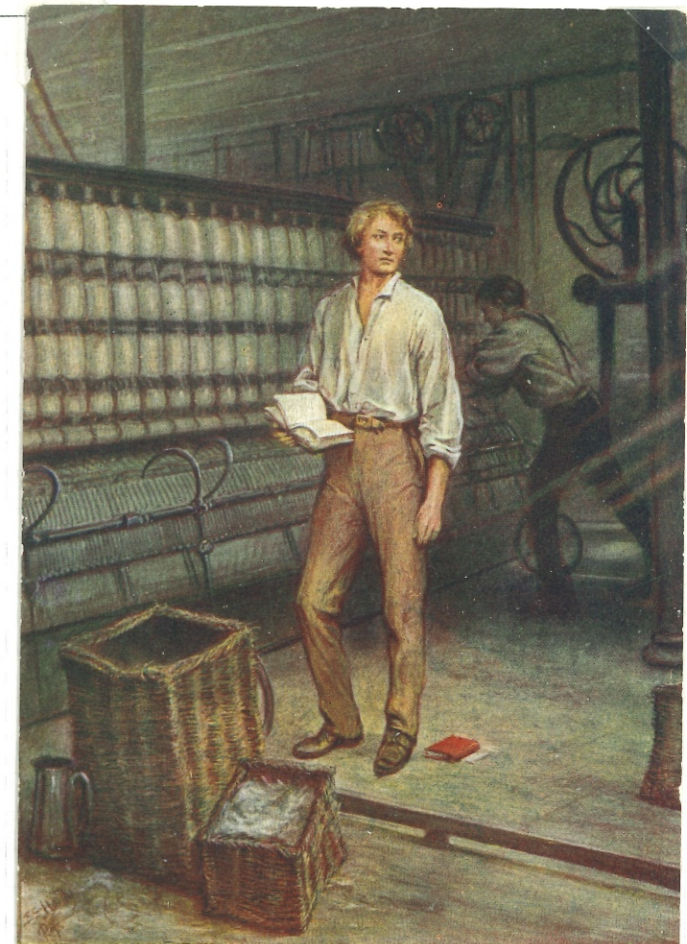
Exponatet handlar om David Livingstones barndom i Skottland och vad han sedan var med om under sina tre afrikaresor fram till sin död 1873. Vidare beskrivs Stanleys verksamhet i Afrika efter återkomsten till Kongofristaten mellan åren 1874-1877. Exponatet tar också upp några minnesspår som senare har uppkommit främst som en följd av mötet mellan Livingstone och Stanley.

Faktauppgifterna har hämtats från flera böcker. Martin Dugard, *Mot Afrikas hjärta - Stanley och Livingstone* (2003), Thomas Sterling, *Utforskandet av Afrika* (1963), *David Livingstone and the Victorian Encounter with Africa* (National Portrait Gallery) (1996), Peter Westwood, *David Livingstone - his life and work as told through the media of postage stamps and allied material* (1986), H M Stanley, *Huru jag fanne Livingstone* (1873), H M Stanley, *Kongo, den nya fristaten i de svartes verldsdel* (1885) och O Jacobsen, *Daniela Danielsen and the Congo* (2014).

Inledning och plan.....	1	Livingstones död (1873).....	13
Blantyre, Skottland (1813-1840).....	2	Westminster Abbey, London.....	14
Första Afrikaresan (1841-1852).....	3-4	Stanleys Afrikaresa (1874-1877).....	15-16
Victoriafallen.....	5a	Livingstone lever vidare	
Tillbaka till London.....	5b	- Kongo-Kinshasa.....	17
Andra Afrikaresan (1858-1863).....	6-7	- Ujiji (Tanzania).....	18
Nilens källor.....	8	- Malawi.....	19
Tredje Afrikaresan (1866-1873).....	9a	- Zambia.....	20
Henry Morton Stanley (1871).....	9b	- Victoria Falls.....	21-22
Mötet vid Ujiji (1871).....	10-12	- Blantyre, Skottland.....	23-24

Blantyre, Skottland (1813-1840)

Series Four.

ALL BRITISH PICTURE CO., LTD.

Livingstone: The Call of the Beyond.

DAVID LIVINGSTONE'S BIRTHPLACE, BLANTYRE

221200

GLASGOW. THE UNIVERSITY.

Copyright.

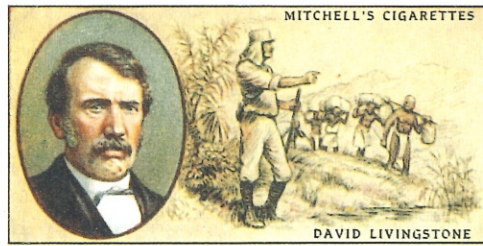
David Livingstone föddes 1813 i Blantyre när Glasgow, där familjen hyrde ett rum i ett hus med 24 likadana arbetarbostäder. Redan vid tio års ålder fick han, som det var vanligt på den tiden, börja arbeta i ortens spinneri. Sammanhållningen i familjen var stark, föräldrarna var fromma och varmhjärtade och arbetet i fabriken var så pass lätt att han då och då på mellan stunder kunde studera en latinsk grammatik placerad på en vävstolsram. Från 13 års ålder använde han sena kvällar och nätter för att skaffa sig bildning.

Livingstone utbildade sig därför – under hårda umbäranden – till läkare vid universitet i Glasgow och fick sedan genom London Missionary Society en kort missionärsutbildning. I november 1840 avlade Livingstone sin medicine licentiatexamen vid Glasgows universitet och senare samma månad prästviges han i Albion Chapel.

Första Afrikaresan (1841-1852)

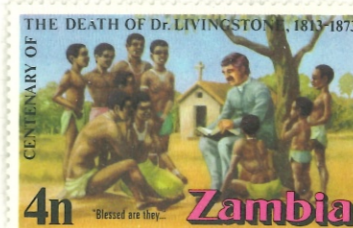
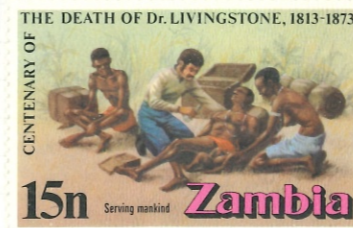
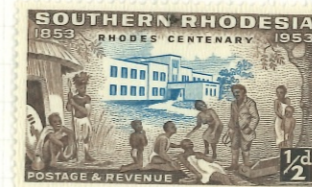

— Livingstones resor 1841—1852.

Posts & Telecommunications Corporation
FIRST DAY COVER
 14 FEBRUARY 1972

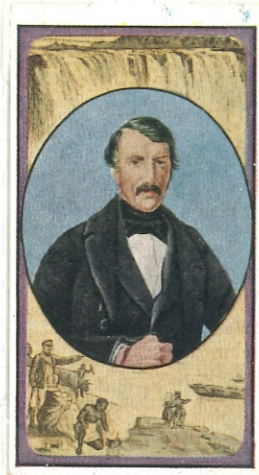
No. 6 In the Famous Figures Series DR. ROBERT MOFFAT

Livingstone var 27 år gammal när han lämnade England på väg till Sydafrika ombord på båten "George". Båtresan tog 82 dygn och efter ytterligare 2 månader med oxkärra ca 600 miles kom han till missionsstationen Kuruman. Avgörande för hans beslut att arbeta i Afrika var sammanträffandet med den berömde missionären Robert Moffat, som byggt upp en mission i Bechuanaland och översatt bibeln till sechuanaspråket.

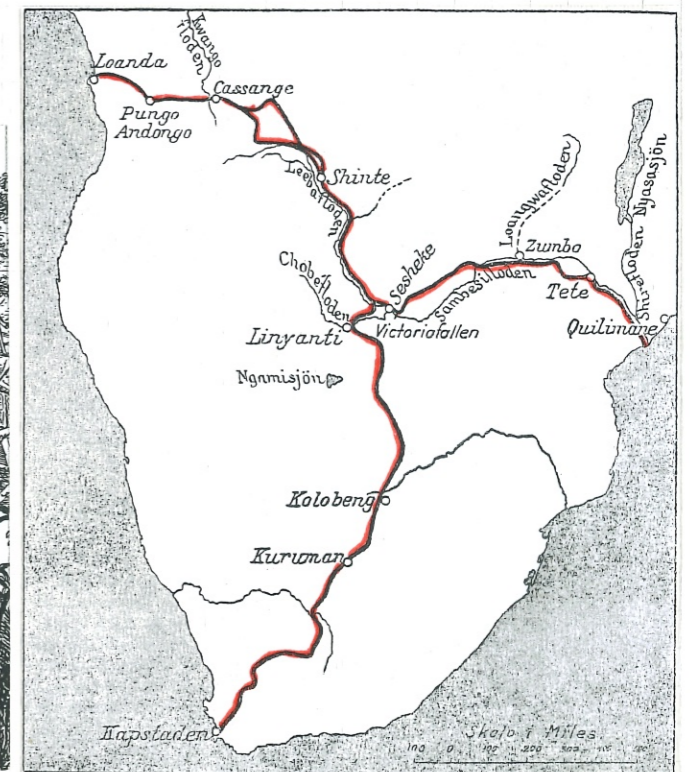
Knappt var den nya missionsstationen färdigbyggd förrän Livingstone råkade ut för en allvarlig olyckshändelse då han blev angripen av ett lejon som högg sina tänder i hans axel. Efter olyckan tvingades Livingstone återvända till Kuruman för att få vård och där träffade han Mary en av Moffats döttrar som han något år senare gifte sig med.

Första Afrikaresan (1841-1852), Ngamisjön

Ytterligare två missionsstationer var Livingstone med om att bygga upp. I Kolobeng fick han och hans hustru uppleva några goda år. Inte mindre än fem barn föddes i familjen under denna tid. Ett av barnen dog dock som liten. Genom sin sjukvårdskunskap vann Livingstone många vänner. I Linyanti träffade han engelsmannen Oswell som var jägaren och forskningsresanden. Tillsammans upptäckte de bl.a. Ngamisjön för vilket de senare fick utmärkelse från Royal Geographic Society i London. Livingstone hade nu tröttnat på sitt arbete som missionär pga av samarbetsproblem. Istället önskade han fortsätta som upptäcktsresande och hoppades att kunna finna en farbar vattenväg till Atlanten tvärs genom Afrika. Genom en ny transportväg skulle handeln och missionen få bättre förutsättningar och inte tvingas göra omvägen via Kapstaden. De nya resorna för Livingstone lämpade sig inte för en barnfamilj så han skickade hem hustru och barn till England i april 1852. Den officiella orsaken var att han tänkte på barnens framtida skolgång.

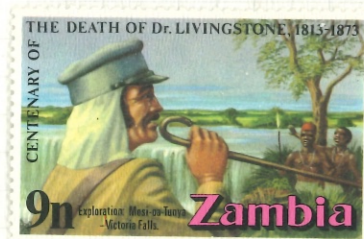
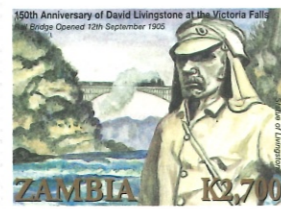
Första Afrikaresan (1853-1856), till Loanda

— Livingstones resor 1853—1856.

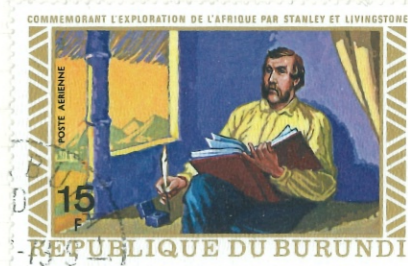
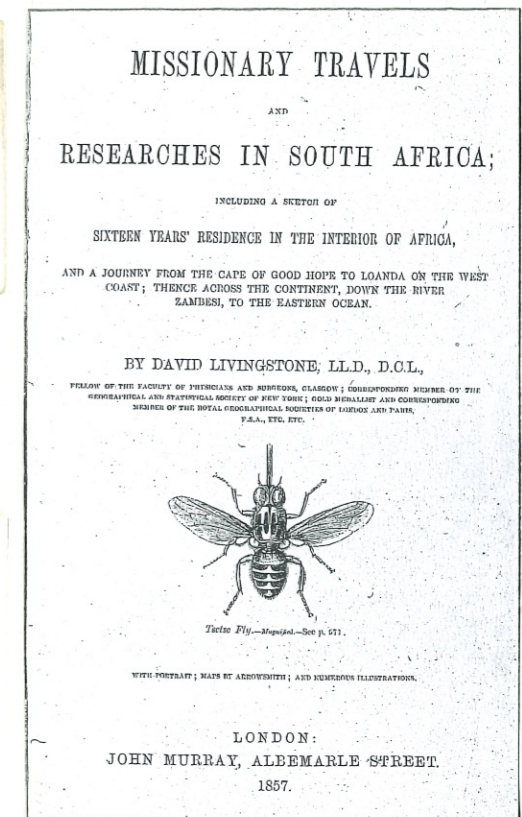
Avståndet till Afrikas västkust var 240 svenska mil från Linyanti. Livingstone lyckades med denna utmaning och den 31 maj 1854 var karavanen framme vid Loanda. Efter att ha vilat upp sig under några månader återvände Livingstone sedan hela vägen för att han ville hålla sitt löfte till sina följeslagare av Makololostammen. Han hade lovat att han skulle se till att de kom hem till sina familjer. Under tillbakafärden drabbades Livingstone inte mindre än 27 gånger av malariaanfäll. Under hela resan fullföljde han med yttersta noggrannhet sina vetenskapliga forskningar och avläste så gott som varje dag sina positioner efter stjärnhimlen. Han kunde härigenom göra de första tillförlitliga kartorna över detta område. Vidare skrev han regelbunden dagbok, som med stor noggrannhet skildrar flora och fauna, geologiska formationer, flodernas lopp, stammar och folk.

Viktoriasfallen (1855)

Tillbaka i Linyanti startade Livingstone en ny resa, denna gång till östkusten. Det var på den resan som han i november 1855 som förste vite man kom till det mäktiga vattenfallet "Mosivatunya" (= den dånade röken). Livingstone kallade vattenfallet för Victoria Falls till minne av den engelska drottningen. Livingstones resa tvärs genom ett okänt Afrika anses vara en av de största bragderna i de geografiska upptäckternas historia.

Tillbaka i London (1856-57)

Vid återkomsten till England möttes Livingstone med en översvallande entusiasm och blev snabbt en nationalhjälte. I London skrev han 1857 sin första stora reseskildring, *Missionary Travels*, som handlade om de första 15 årens äventyr i Afrika. Boken blev världsberömd och översattes till många språk, däribland svenska. Livingstones ekonomiska situation blev nu tryggad en tid framöver. Livingstone inbjöds att tala hos Royal Geographic Society samt vid olika universitet. Han mottog även i audiens hos drottning Victoria.

Andra Afrikaresan (1858-1863), Thomas Baines

PTC RHODESIA

FIRST DAY COVER
12 FEBRUARY 1975

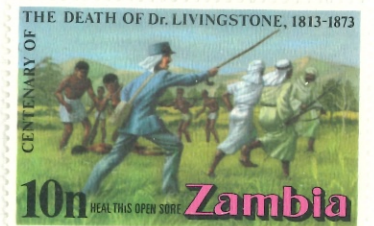

Zanjueelah, The Boatman of the Rapids.
From the painting by Thomas Baines

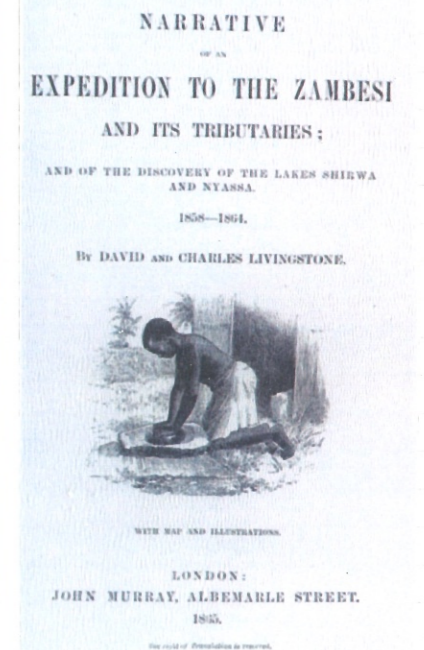
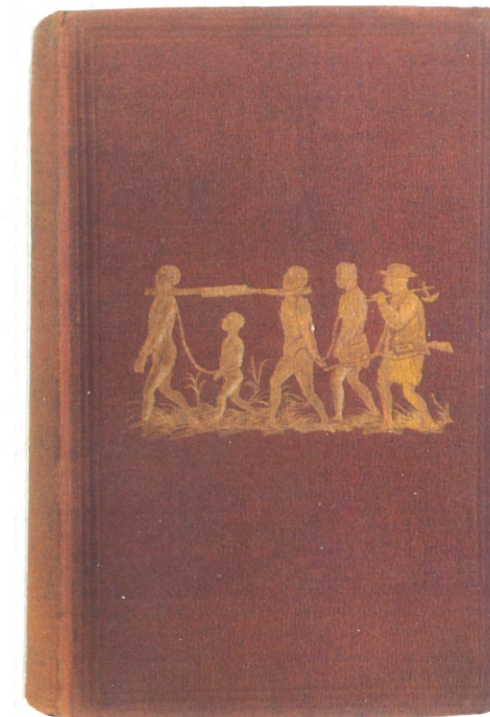
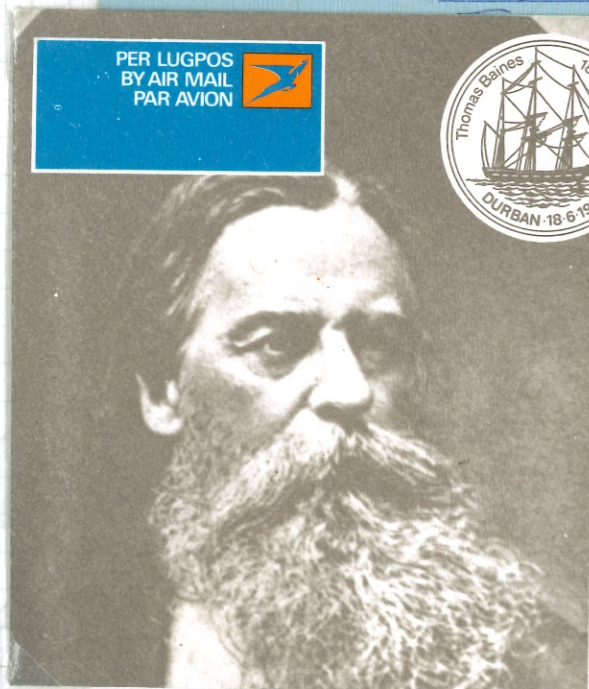

No. 9 In the Famous
Figures Series THOMAS BAINES

Andra Afrikaresan (1858-1863), slavhandeln

Livingstone var med om att upptäcka Nyasasjön som låg mitt i centrum för den arabiska slavhandelns ohygglighet. Vad han där såg inpräglade sig i hans sinne för resten av livet. När expeditionen 1863 blev hemkallad av engelska regeringen kände sig Livingstone ha misslyckats med det mesta han velat uträtta både i fråga om brittisk fredlig kolonisering och mission vid Nyassasjön samt framför allt för slavhandelns utrotande.

Den andra perioden i hemlandet blev ändå en lycklig tid för Livingstone. På ett gammalt slott i Skottland fick han en vinters arbetsro och gemenskap med sina barn som kunde besöka honom. Barnen fanns på olika internatskolor i England. Det stora arbetet var annars att tillsammans med brodern Charles skriva den nya boken som behandlade Zambesiresan, *Narrative of an expedition to the Zambesi*. Då boken kom ut blev den en väckarklocka för den brittiska nationen till aktion mot den arabiska slavhandeln.

Andra Afrikasresan (1858-1863), Zambesifloden

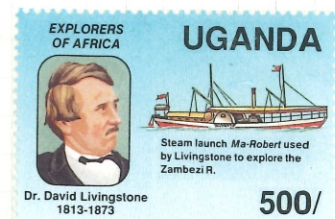
— Livingstones resor 1858—1863.

Den 8 mars 1858 lämnade Dr Livingstone och medlemmarna i Zambesi-expeditionen England ombord på båten "Pearl". Livingstone hade blivit British Consul for East Africa och han skulle nu vara ledare för en expedition som finansierades av engelska staten och där man skulle kartlägga och utforska Zambesifloden. Övriga deltagare i expeditionen var sjökaptan Bedingfield, som hade ansvaret av navigeringen, doktor John Kirk, botanist och läkare, Richard Thornton, geolog, Thomas Baines, tecknaren och förrådsförvaltare, George Rae, maskinist, samt Livingstones broder Charles som skulle vara sekreterare och assistent.

Expeditionens väg skulle karakteriseras av besvikelser och misslyckanden. Både expeditionens sjökaptan Bedingfield och tecknaren Baines lämnade företaget på grund av samarbetssvårigheter med Livingstone och hans broder Charles. Efter det att kaptanen lämnat expeditionen tog Livingstone själv kommandot på den lilla ångbåten som snart visade sig fullkomligt oduglig för sitt ändamål. Expeditionen tvingades nu istället ta sig fram landvägen till Viktoriafallen. Sedan följde man Zambesiflodens biflod Shire och kom fram till Lake Nyasa.

Det stora problemet var expeditionens båt "Ma-Robert" som var byggd i delar i England och som sedan monterades ihop vid Zambesiflodens mynning. Strömmen i floden var för stark och båtens maskin visade sig alltför svag vilket ledde till att den var obrukbar. Då förstod Livingstone att Zambesifloden aldrig skulle kunna bli någon stor handelsled.

Ett problem av ett annat slag drabbade Livingstone. Hans hustru Mary kom ut till Afrika tillsammans med några engelska missionärer och förenade sig med expeditionen. Det osunda klimatet i området gjorde att många av européerna insjuknade i malaria. Detta gjorde även Mary vilket ledde till att hon dog.

Nilens källor, Tanganyikasjön, Viktoriasjön (1857-58)

Nilens källor, Royal Geographical Society och Speke (1860-64)

POSTAGE STAMPS OF EAST AFRICA
OFFICIAL FIRST DAY COVER

REGISTERED

NAIROBI "A"
KENYA
1066

5427

1858
DISCOVERY OF LAKES VICTORIA
AND TANGANYIKA
BY
BURTON AND SPEKE

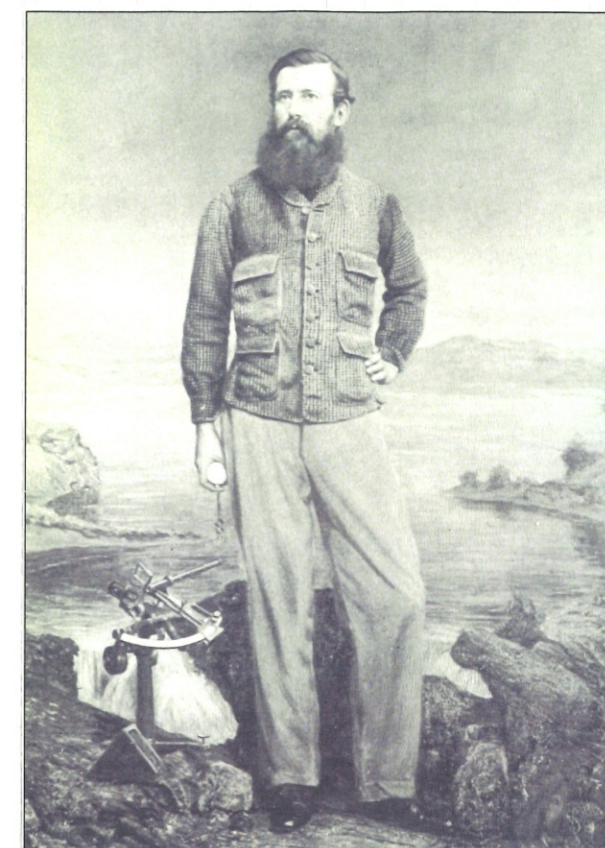
ISSUE DATE
30th JULY
1958.

Mrs. P. Byers

P.O. Box 2418

Nairobi

John Speke

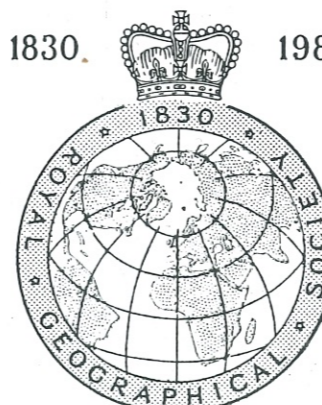
Tillbaka i England gjorde Speke anspråk på att ha upptäckt en av Nilens källor och kom därigenom i konflikt med Burton. Speke åkte tillbaka till Viktoriasjön 1860 på uppdrag av Royal Geographical Society. Nu kunde han resa runt hela sjön och hittade då verkligen ett avflöde i norr. Tillbaka i England skrev Speke 1863 boken "Journal of the Discovery of the Source of the Nile", vilket blev en storsäljare. 1864 skulle Speke delta i en offentlig diskussion med Burton i Bath angående Nilens källor. Det blev inget möte eftersom Speke plötsligt dog samma dag. Ingen vet om skottet var en olyckshändelse eller om han begick självmord.

Richard Burton

ROYAL GEOGRAPHICAL SOCIETY

1830 1980

Sir Roderick Murchison

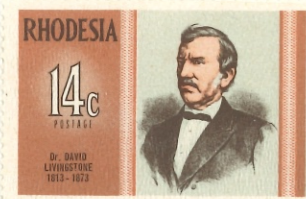

Gåtan om Nilens källor var vid mitten av 1800-talet det mest intressanta projektet för Royal Geographical Society i London. Sällskapet hade uppdragit åt den engelske kaptanen Richard Burton att utrusta en expedition för att försöka kartlägga Nilens källor. Burton hade tjänstgjort i Indien några år och ansågs vara en lämplig ledare. Till sin följeslagare valde han en annan arméofficer, John Speke och deras karavan mot Afrikas inre startade hösten 1857. Karavanen utrustades på ön Zanzibar vid Afrikas östkust.

Expeditionen följde karavanvägen på fastlandet från byn Bagamoyo. I november var de framme vid Tabora cirka 80 mil från kusten. Här fick man reda på att det skulle finnas en sjö längre fram och tre månader senare var man framme vid Tanganyikasjön. Vid byn Ujiji stannade de och började utforska sjöns stränder innan de återvände till kusten. I Tabora tvingades man stanna en tid då Burton blev allvarligt sjuk. Speke gjorde då själv en avstickare mot norr eftersom flera människor pratade om att det skulle finnas ytterligare en stor sjö där. Speke hittade sjön som han döpte till Viktoriasjön för att hedra drottningen. Speke var övertygad om att denna sjö var en källa till Nilen eftersom den låg 780 meter över havet.

Sista Afrikaresan (1866-1873), Nilens källor

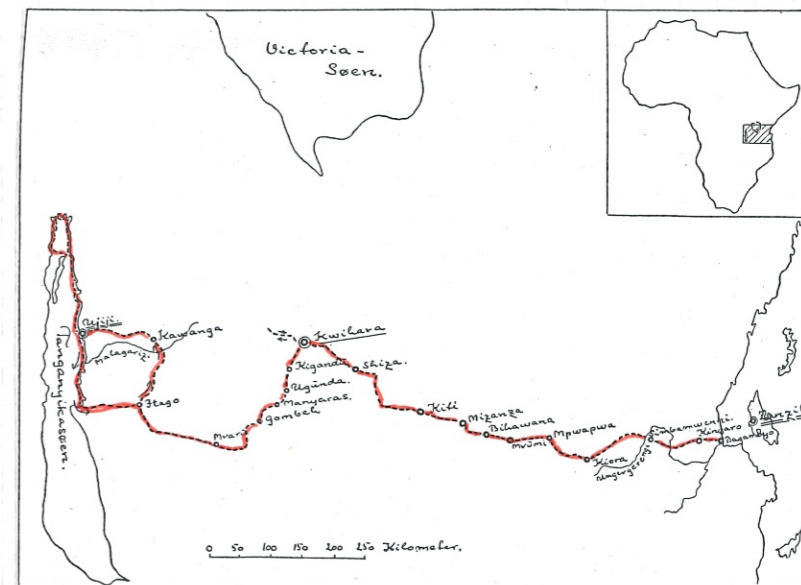
— Livingstones resor 1866—1873.

När Livingstone tillsammans med sin bror Charles hade skrivit färdigt boken om Zambesi och dess bifloder blev han kontaktad av sir Roderick Murchison. Som ordförande i Royal Geographical Society önskade han få klarhet över frågan om Nilens källor. Kunde möjligtvis Livingstone vara intresserad att ännu en gång återvända till Afrika? Uppdraget skulle vara att undersöka vattendelaren mellan Tanganyika och Nyassasjöarna samt om möjligt finna Nilens, Kongos och Zambesis källor. Livingstone svarade genast ja.

Livingstone reste till Zanzibar där han började utrusta en expedition. Försedd med ett rekommendationsbrev från sultanen av Zanzibar till araberna i det inre av landet begav sig expeditionen mot Rovumafloden den 19 mars 1866. Efter en tid fick Livingstone anledning att nedskryta mindre goda nyheter i sin dagbok och sina brev hem. Det var bland annat slavjägare som hindrade hans resor.

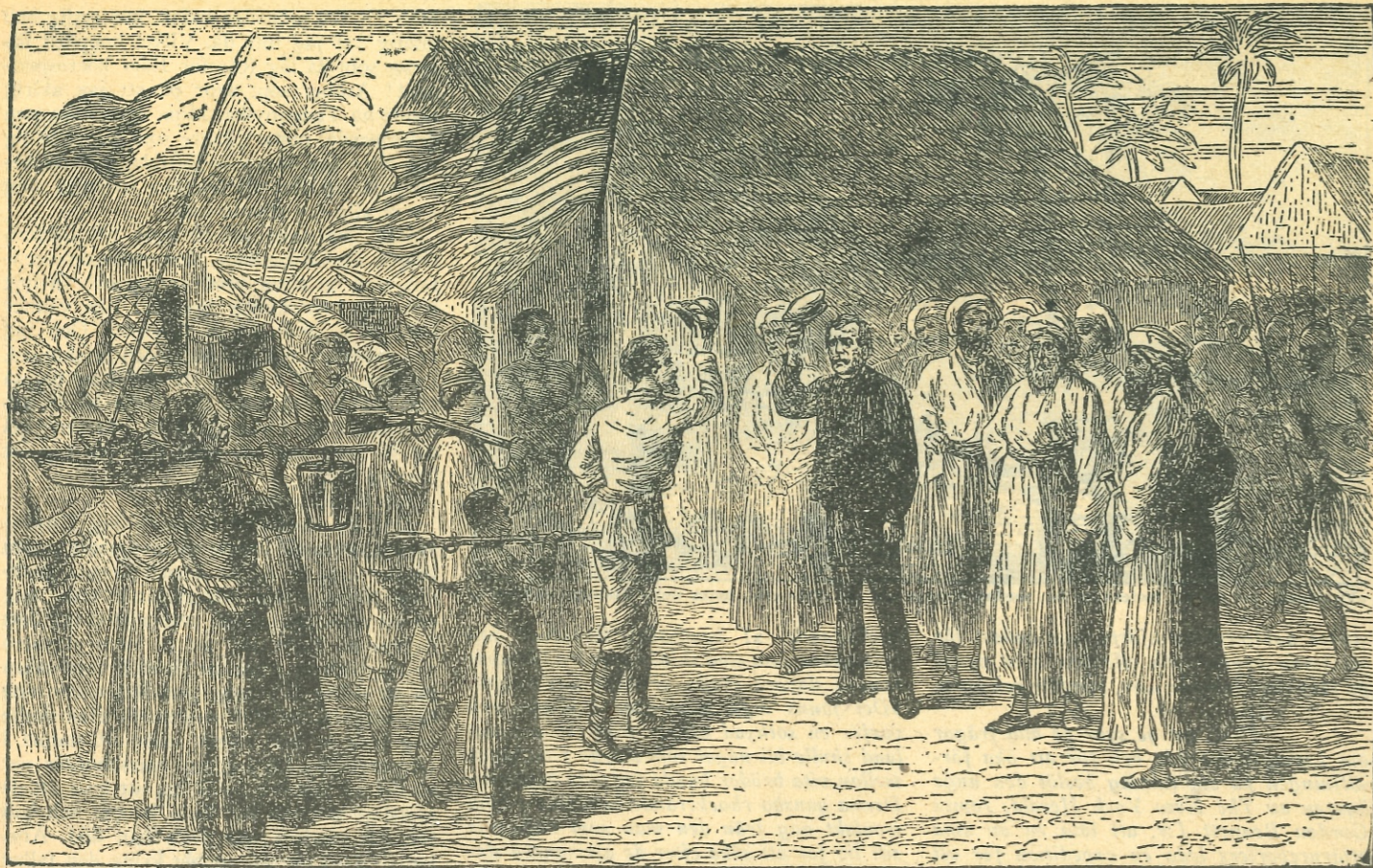
Henry Morton Stanley

KUWAIT DHOW, ZANZIBAR

CAPITAL ART STUDIO, ZANZIBAR

Det var tidningen New York Herald som gav Stanley uppdraget att försöka finna Livingstone i Afrika. Han hade varit borta i nästan fyra år och hade bara hörts av två gånger. Många befarade att Livingstone var död men skulle man hitta honom eller hans grav så vore det en stor tidningsnyhet. I januari 1871 anlände Stanley till Zanzibar där han började utrusta en karavan. Till skillnad från Livingstone, som reste med små förråd, slog den amerikanske journalisten på stort. Han köpte sex ton varor, däribland 25.000 meter tyg som handelsvara.

En klassisk bild och en klassisk replik: — Doktor Livingstone, förmodar jag? Samtida framställning av mötet i Afrikas djungel.

De stora reportagen:

STANLEY finner LIVINGSTONE

Vår artikelserie »De stora reportagen» inleds här med Henry M. Stanleys autentiska skildring av hur han fann den försvunne David Livingstone i hjärtat av Afrika. En klassisk reporterbragd, som inleder en ny epok i pressens historia

I MARS 1866 landsteg en skotsk upptäckare och missionär, David Livingstone, på Östafrikas kust nära mynningen av floden Ruvuma. Kort därefter försvann han in i bushen. Från denna tid och tills han dog 1873 i ett avlägset beläget afrikanskt samhälle 100 svenska mil från kusten sågs han bara av en enda vit man.

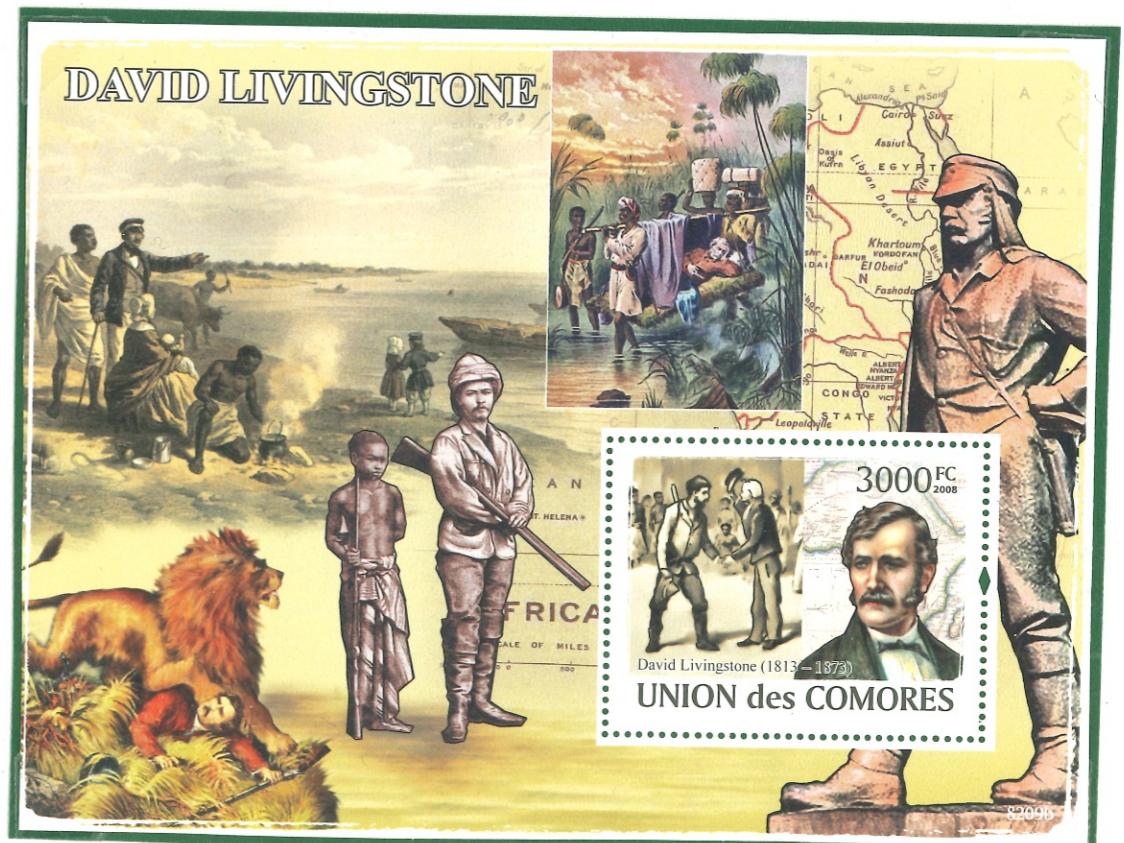
Livingstones upptäcktsresor i Afrika hade två ändamål — dels ville han finna Nilens källor, dels få slut på slavhandeln. Under denna tid arbetade arabiska affärsmän i den

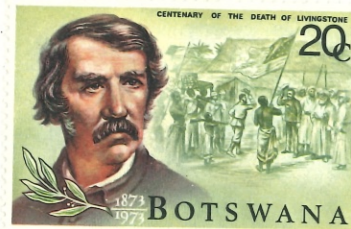
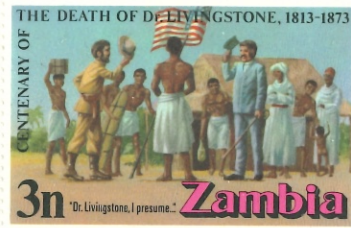
Stanleys bärare på väg mot Afrikas inre — en bild ur filmen som ger något av landskap och miljö.

Trots att Stanley aldrig deltagit i någon djungelexpedition lyckades han bana sig fram till Ujiji. Efter nio månaders marsch i Afrika hade Stanley nått sitt mål då han lyckades finna Livingstone. Istället för att rusa fram och omfamna Livingstone så gick Stanley fram och yttrade de berömda orden:
- Doktor Livingstone, förmodar jag?

Mötet vid Ujiji (1871)

Illustrerade
KLASSIKER

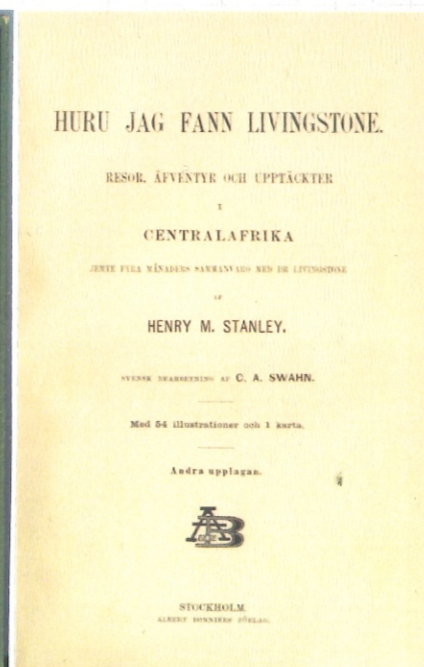
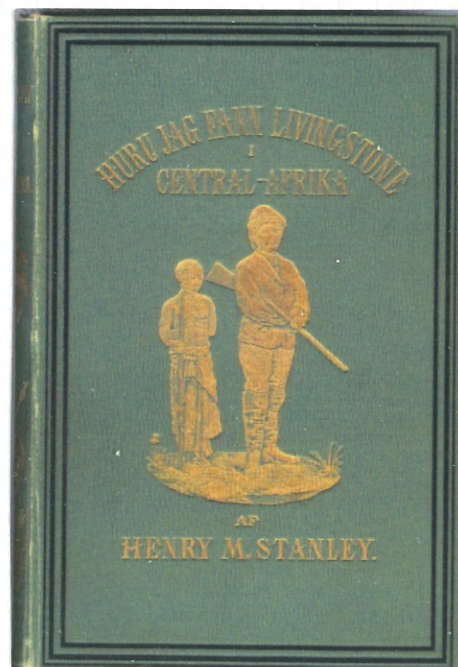
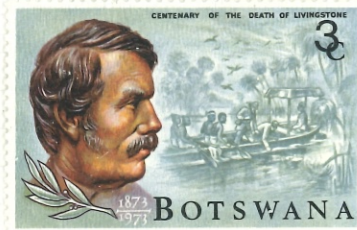
HUR JAG FANN LIVINGSTONE

Av SIR HENRY M. STANLEY

Berömda berättares bästa böcker

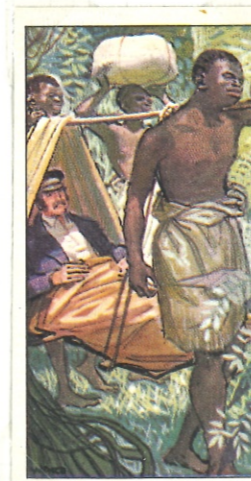

Livingstone och Stanley (1872)

Stanley stannade hos Livingstone under fyra månader då de bland annat tillsammans utforskade Tanganyikasjön. Tyvärr upptäckte de att floden vid sjöns norra del rann åt fel håll och kunde därför inte vara början till Nilen. Stanley lyckades inte övertala Livingstone att följa med hem till England för att reparera sin hälsa. Stanley återvände till Zanzibar och härifrån nåddes hela världen av nyheten att Livingstone fortfarande levde. Stanley skrev sedan sin bestseller "Huru jag fann Livingstone", som även översattes till svenska.

Livingstone och Stanley (1872)

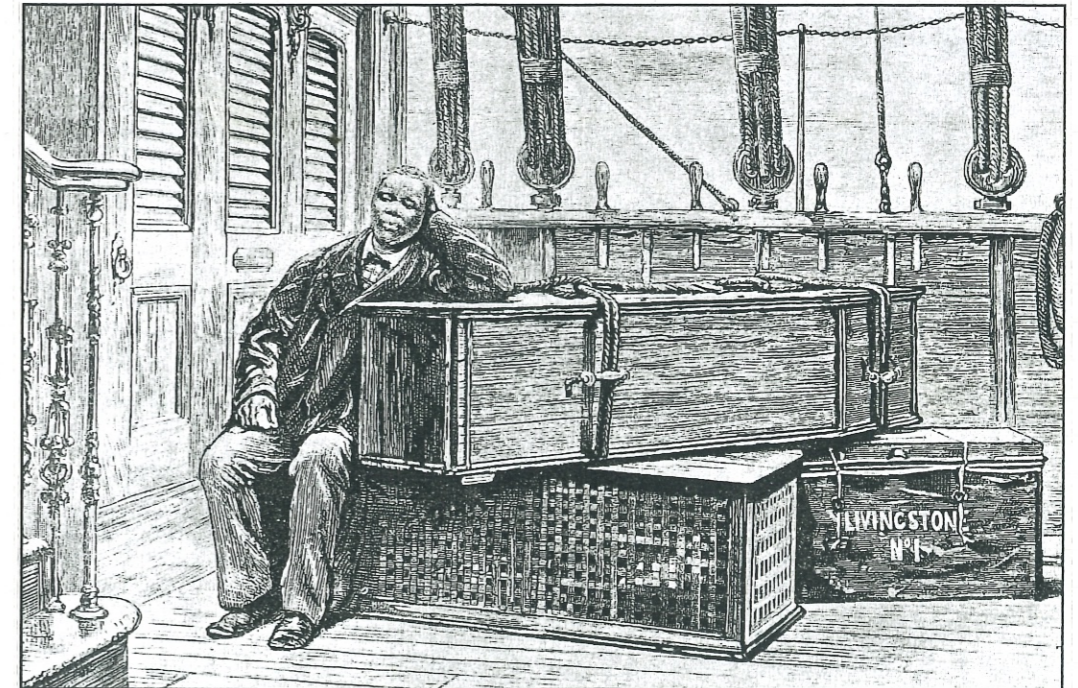
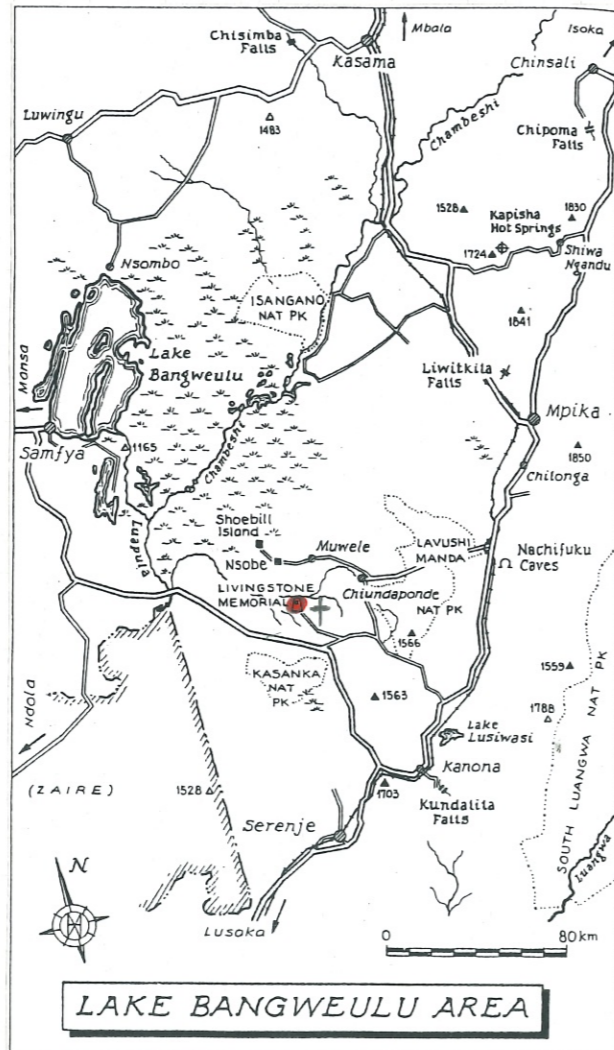
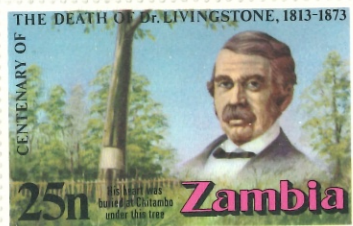

Stanley återvände till kusten i början av 1872. Livingstone vägrade att följa rådet att resa tillbaka till England för att återvinna krafterna. Han ville absolut försöka lösa Nilens gåta. Från kusten sände Stanley nya förråd och Livingstone gav sig ut på nytt. Efter tusentals kilometer och tiotals år i Afrika var Livingstones hälsa knäckt. Hårt angripen av dysenteri var Livingstone ofta svårt sjuk. Till slut var han så svag att han måste bäras vissa sträckor. Hans plågor voro fruktansvärda och han kunde varken stå eller sitta utan måste liggande på rygg i kanoten föras över till byn Chitambo.

Livingstones död, Chitambo (4/5 1873)

Livingstones sista färd

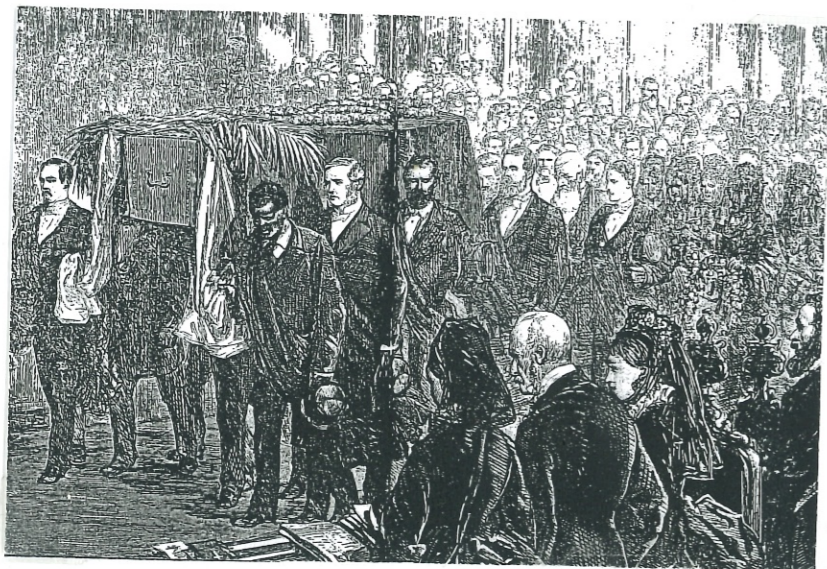
På morgonen fann man Livingstone död vid sängen. Susi och Chuma tog ut Livingstones hjärta och begravde det under ett träd. Jacob Wainwright förrättade begravningen och skar in en inskrift i trädet. Kroppen balsamerades genom att torkas i solen under ett par veckors tid. Den torkade kroppen insyddes därefter i en segelduk så att den erhöill formen av en börda som lätt kunde bäras.

I byn där Livingstones hjärta var begravd reste man senare ett monument till minnet av att det var här som han dog.

Livingstones trogna medhjälpare Susi, Chuma och Jacob Wainwright kom överens om att föra stoftet av deras herre till kusten för vidare befordran till hans hemland. Med största försiktighet påbörjades den långa vandringen som blev svår och prövande. Under nio månader bar de den dyrbara bördan genom skogar, träsk och över floder. Bördorna bestod även av Livingstones dagböcker och andra tillhörigheter. I februari 1874 anlände den lilla karavanen till Zanzibar där de avlämnade Livingstones stoft och tillhörigheter för vidare befordran till England. Jacob Wainwright fick följa med på båten till England. Han vaktade kistan med stoftet av sin gamle herre.

Westminster Abbey, London

Lördagen den 18 april 1874 fördes David Livingstone till sitt sista vilorum. Hans grav hade man gjort i ordning åt honom i golvet i Westminster Abbey, den helgedom, där England erbjuder sina största söner en sista vilostad. Många av den dödes vänner och beundrare vore närvarande. Stanley var där och även Oswell, som åtföljde honom på hans tidigaste färder i Sydafrika. Robert Moffat, som en gång, när det gällde valet av arbetsfält, riktade Livingstones uppmärksamhet på Afrika, var där. Vidare var två av Livingstones systrar och hans fyra barn med i kyrkan. Jakob Wainright, som begravde hans hjärta i Chitambos, var också där. Det var första gången som Westminster Abbeys portar upplåtits för en missionärs stoft. Kyrkan var full till sista plats av många representanter för Royal Geographical Society och även en stor grupp av den nyfikna allmänheten.

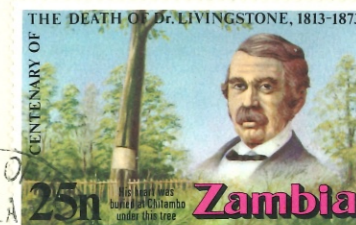
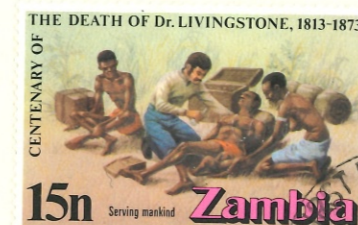
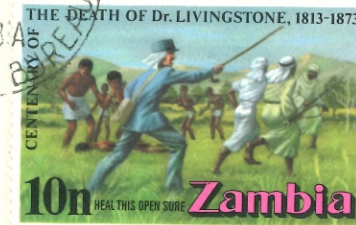
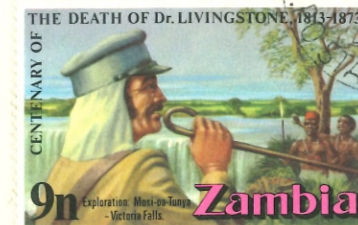
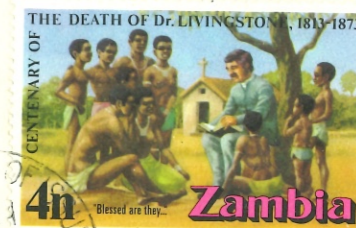
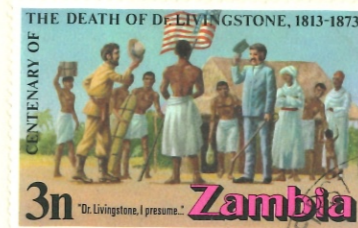
"IN ZAMBIA HIS HEART WAS BURIED AND RESTS....."

BROUGHT BY FAITHFUL HANDS
OVER LAND AND SEA
HERE RESTS
DAVID LIVINGSTONE,
MISSIONARY,
TRAVELLER,
PHILANTHROPIST,
BORN MARCH 19. 1813,
AT BLANTYRE, LANARKSHIRE,
'DIED MAY 1. 1873,
AT CHITAMBO'S VILLAGE, ULALA.

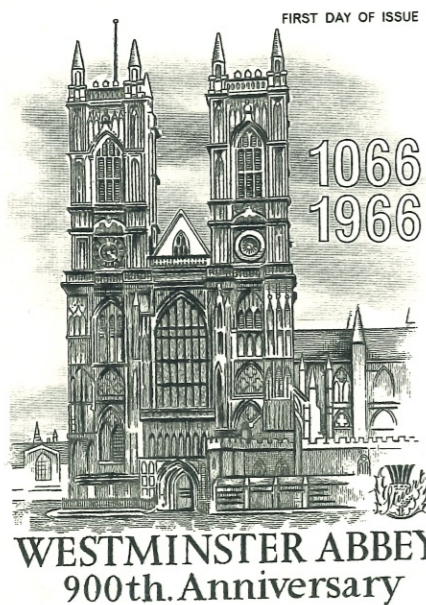
FOR 30 YEARS HIS LIFE WAS SPENT
IN AN UNWEARIED EFFORT
TO EVANGELIZE THE NATIVE RACES,
TO EXPLORE THE UNDISCOVERED SECRETS,
TO ABOLISH THE DESOLATING SLAVE TRADE,
OF CENTRAL AFRICA,
WHERE WITH HIS LAST WORDS HE WROTE,
"ALL I CAN ADD IN MY SOLITUDE, IS,
MAY HEAVEN'S RICH BLESSING COME DOWN
ON EVERY ONE, AMERICAN, ENGLISH, OR TURK,
WHO WILL HELP TO HEAL
THIS OPEN SORE OF THE WORLD."

OTHER SHEEP I HAVE, WHICH ARE NOT OF THIS FOLD:
THEM ALSO I MUST BRING, AND THEY SHALL HEAR MY VOICE.

TANTUS AMOR VERI, NIHIL EST QUOD NOSCERE MALIM,
QUAM FLUVII CAUSAS PER SÆCULA TANTA LATENTES.

Stamp cancellation marks: "1 MAY 1973 ZAMBIA" and "ZAMBIA BUREAU OF POSTS & TELECOMMUNICATIONS".

28 FEB 1966
FIRST DAY OF ISSUE

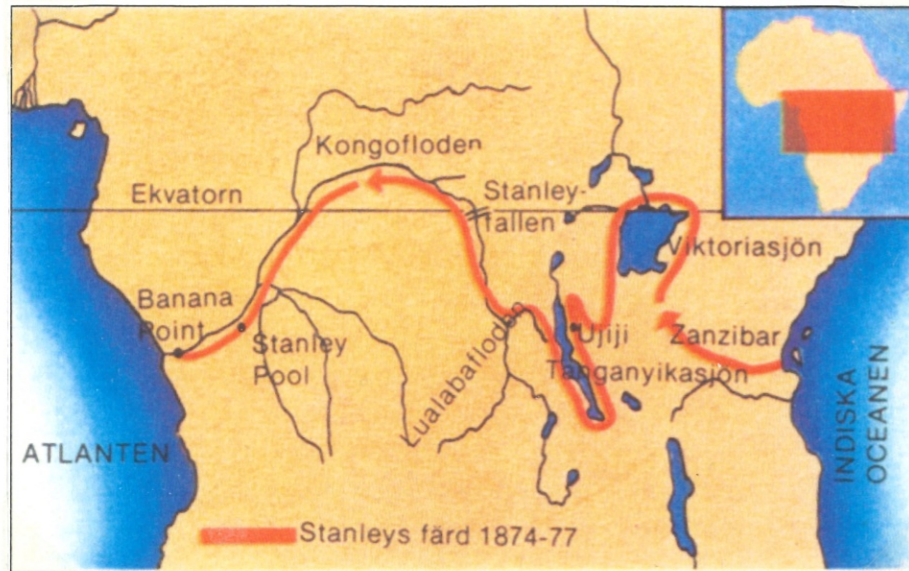
MR. J. R. HORNE,
BADGERDUB HOUSE,
GARSDALE,
SEDBERGH,
YORKSHIRE.

THE
55th PHILATELIC CONGRESS
OF GREAT BRITAIN
AND THE
25th ANNIVERSARY
OF THE
CIVIL SERVICE
PHILATELIC
SOCIETY
LONDON 1973

Here Carl Olof Möller
DONATIONSGATAN 19B III
25243 HÄLSINGBORG
SWEDEN

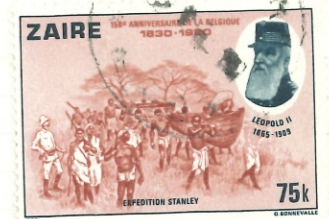
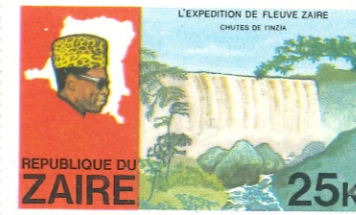
Stanleys färd (1874-77)

Den nya storslagna expeditionen bekostades av tidningarna New York Herald och Daily Telegraph i London. Den 17 november 1874 var allt klart och en karavan på 350 man lämnade Bagamoyo. Med sig hade Stanley tre européer, bröderna Edward och Frank Pocock samt prästen Fredrick Barker. Bland utrustningen fanns en båt som bäras i delar. Båten hade man döpt till "Lady Alice" efter Stanleys fästmö som emellertid gifte sig med en annan under tiden Stanley kom att vara borta.

41 Congo Belge Belgisch Congo Pirogues sur l'Uele. Prauwen op de Uele.

Första målet var Viktoriasjön och strapatserna började nästan genast. På kort tid dog både Fredrick Barker och Edward Pocock. Även många av bäarna rymde eller dog och till slut återstod bara hälften av karavanen. Framme vid Viktoriasjön monterade man ihop båten och reste runt sjön vilket tog 57 dagar. Genom denna resa kunde man kartlägga att sjön hade två stora förbindelser. En flod flöt ut från sjön (Victoria-Nilen) och en annan (Kagera) fyllde på med vatten ifrån bergen.

Nu återstod en stor uppgift för expeditionen nämligen att undersöka vart Lualabafloden från Tanganyikasjön tog vägen. Stämde Livingstones teori att Lualaba också kunde vara ett källflöde till Nilen? Liksom många av Afrikas floder stötte man på många vattenfall. Emellan vattenfallen monterade man ihop "Lady Alice" och använde även ett tjugotal kanoter som man införskaffat. Efter ett tag började floden rinna mot norr och här mötte man efter ett tag en serie på sju stora vattenfall. Dessa kom senare att kallas för Stanleyfallen och efter det sista fallet grundades senare även staden Stanleyville (idag Kisangani). Nu kunde man även konstatera att man följde Kongofloden som inte hade någon förbindelse med Nilen.

Stanleys färd (1874-77)

72 NIANGARA
Centre Commercial

*Mellen kändis
Stanley ville
Rappan.*

*En kändis från en
Timgy 22-5-09*

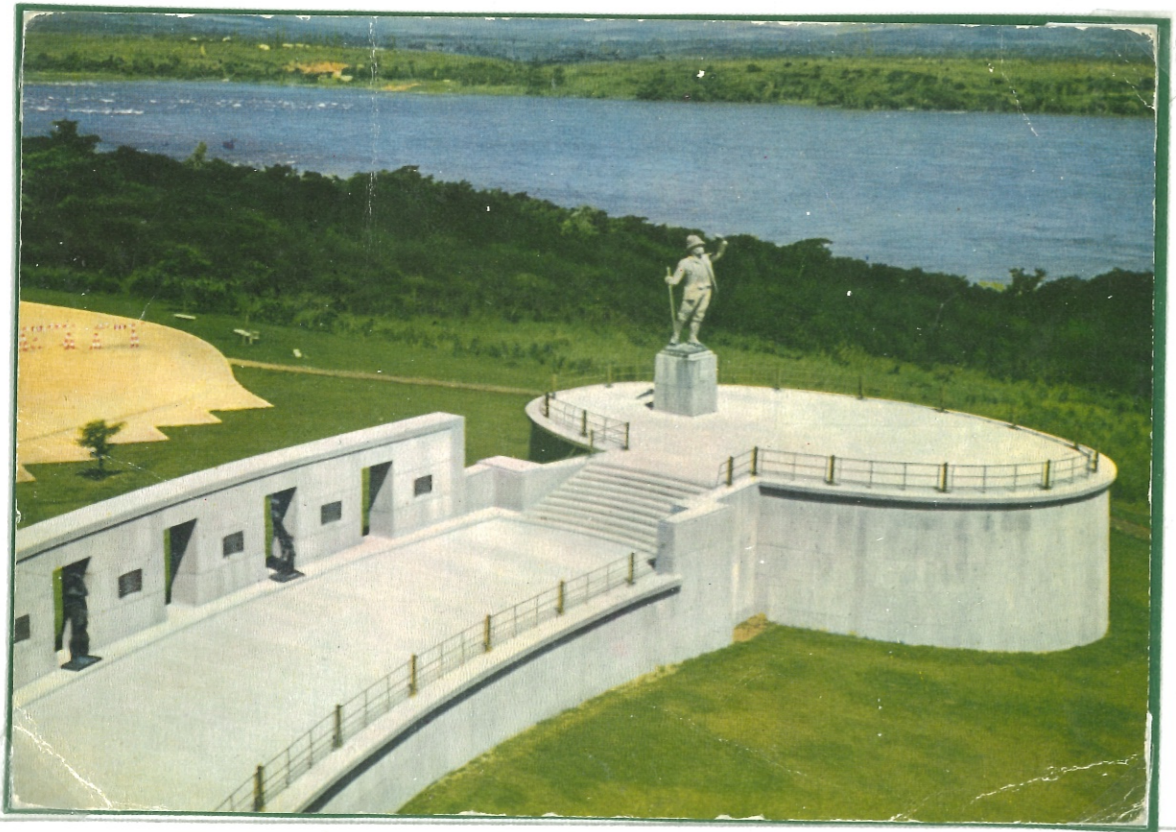
(Fabrication Suisse)

Melle Britt Mein
Lindströms G.
Lettjöranta
Suede
PAR AVION

Photo A. MELO
Magasins Réunis
Stanleyville

I Kongobäckenet var Kongofloden farbar ner till den plats där senare staden Léopoldville anlades. Expeditionen befann sig nu 72 mil fågelvägen från kusten och här dök nya hinder upp nämligen 32 virvlande forsar (dessa döptes senare till Chutes de Livingstone). I en av dessa drunknade Erik Pocock och expeditionen hade nu minskat till 114 man. Slutligen lyckades de som var kvar i expeditionen ta sig till hamnstaden Boma vid Atlantkusten. Hela resan från Zansibar hade tagit nästan 3 år eller exakt 999 dagar. Stanley skrev en ny bok om denna resa Kongo *Den nya fristaten i de svartes verldsdel* som utkom 1885. När Kongofloden lät den belgiska kolonialmakten bygga upp ett monument med en staty av Henry Morton Stanley som kom att grunda staden Léopoldville. Stanleys staty kom man att riva ner och förstöra efter Kongos självständighet på 1960-talet.

När Stanley återvände till Kongo 1879 var han nu anställd av den belgiske kungen Leopold II för att anlägga ett antal nya handelsstationer utmed Kongofloden. 1884-85 genomfördes Berlin-konferensen då man delade upp Afrikas landområden mellan de stora kolonialländerna Tyskland, Storbritannien och Frankrike. Det var då som det stora regnskogsområdet i mitten av kontinenten hamnade hos den nya Kongofristaten som kom att styras av kung Leopold II.

MUKIMBUNGU STATION. KONGO.

De första missionärerna anlade sin första missionsstation vid hamnstaden Matadi 1877. Först i Kongo var den engelska baptistmissionen BMS och sedan kom den fristående nystartade missions-organisationen Livingstone Inland Mission (LIM) ifrån London som anlade sina missionsstationer utefter Kongofloden. Det var ledarna från LIM som Svenska Missionsförbundet hade träffat i London och som gjorde att de svenska kongomissionärerna fick börja arbeta på deras missionsstation Mukimbungu.

Livingstone lever vidare, Kongo

Livingstone och SMF:s mission

Livingstones missionsgärning och upptäcktsresor i Afrikas inre blev den tändande gnistan för Afrikamissionen också i Sverige. Han kom från Missionsförbundets skotska motsvarighet. Men ett direkt samband med hans gärning i södra och östra Afrika med SMF:s Kongomission fanns inte, mer än till namnet.

Till Livingstones ära försökte Stanley lansera namnet Livingstonefloden på Kongofloden. Det slog aldrig igenom, men det brittiska missionssällskapet som tog upp arbetet vid Kongoflodens mynning fick namnet "Livingstone Inland Mission", d v s "missionen i det inre Kongoområdet".

I denna missions tjänst reste SMF:s första missionärer till Kongo. Utbildningen skedde vid Grattan Guinness' missionskola i London. Det var en för smal bas och arbetet övertogs av Amerikanska baptisternas missionsförening (ABMS).

I samband med detta blev SMF:s mission självständig och tilldelades en av missionsstationerna, Mukimbungu, som byggts av K J Pettersson och där Westlind arbetade med sin bi-belöversättning.

Så namnet Livingstone finns indirekt förknippat med startpunkten för Evangeliska samsamfundet i Zaire och Evangeliska kyrkan i Kongo. □

Redan efter några år tvingades Livingstone Inland Mission upphöra med sitt arbete på grund av ekonomiska problem men de kunde istället lämna över sina missionsstationer till den amerikanska baptistmissionen (ABFMS) och Svenska Missionsförbundet (SMF). Svenskarna fick ta över missionsstationen Mukimbungu medan LIMs missionsstationer upp i norr togs över av Congo Balolo Mission (CBM). Denna grupp var engelska missionärer från Plymouthbröderna och namnet Congo Balolo Mission kom ifrån namnet på folkgruppen Balolo som fanns i området. CBMs missionsstationerna låg vid Lulongofloden vilket innebar att man där tidigt skaffat sig två flodbåtar S/S Pioneer och S/S Livingstone, för sina transporter.

Kaptenen för S/S Pioneer var under ett par år Daniel Danielsen från Färöarna. När han 1903 skulle resa hem till Europa fick han en förfrågan om att följa med som kapten på den amerikanska baptistmissionens flodbåt S/S Henry Reed under den undersökningsresa som den brittiska konsult Roger Casement i Boma skulle göra. Från resa skrev Casement sin berömda rapport där han avslöjar det brutala våldet och förtrycket av befolkningen i samband med utvinningen av naturgummi. Under resan gång tog Danielsen ett stort antal avslöjande fotografier av lemlästade kongoleser som kom att spridas i världspresen.

2014 gav Färöarna ut ett frimärke för att hedra Casement och Danielsens resa uppför Kongofloden till det område i Kongofristaten där gummiutvinningen var som störst. På frimärket syns till vänster Roger Casement och till höger Daniel Danielsen medan man i bakgrunden ser en Afrikakarta där Kongofristaten är markerad i röd färg. På frimärket ser man även de båda ångbåtarna S/S Pioneer och S/S Henry Reed. På första dagsbrevet finns ytterligare en uppförstoring av båten S/S Henry Reed som Roger Casement använde. CBMs andra ångbåt S/S Livingstone återfinns på vykortet som skickades 1905 från Bonginda till Nya Zeeland.

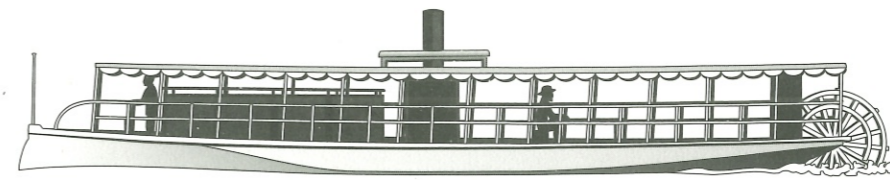
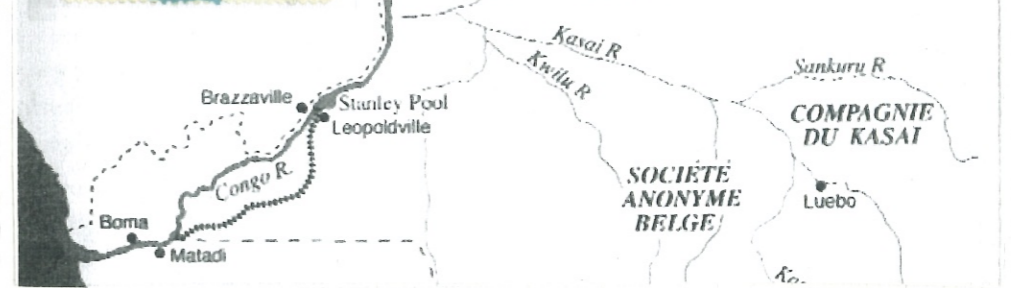
Doktor Livingstone minne levde vidare i Kongo genom missions-sällskapet Livingstone Inland Mission, CBMs flodångare S/S Livingstone och vattenfallen Livingstone falls (Chutes de Livingstone) i Kongofloden söder om städerna Léopoldville och Brazzaville.

S.S. Livingstone

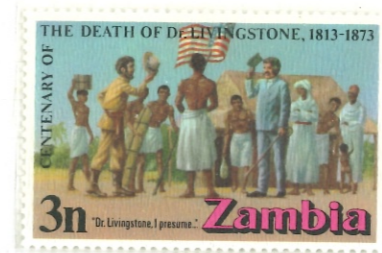
Bonginda
Mar 18/05

Dear Mr. Strange
You wish to know what kind of
Dogan presents are taken over
at north side of Kasanga. It seems
on forming no. from opposite
the...
Well that is all right but you
will have heard long ago I
expect from others about what
the...
I will write a proper letter...
I am...
I am...

Casement frágreiðingin 1904 D. J. Danielsen

Livingstone lever vidare, Ujiji, Tanzania

OFFICIAL FIRST DAY COVER 28TH OCTOBER 1971.

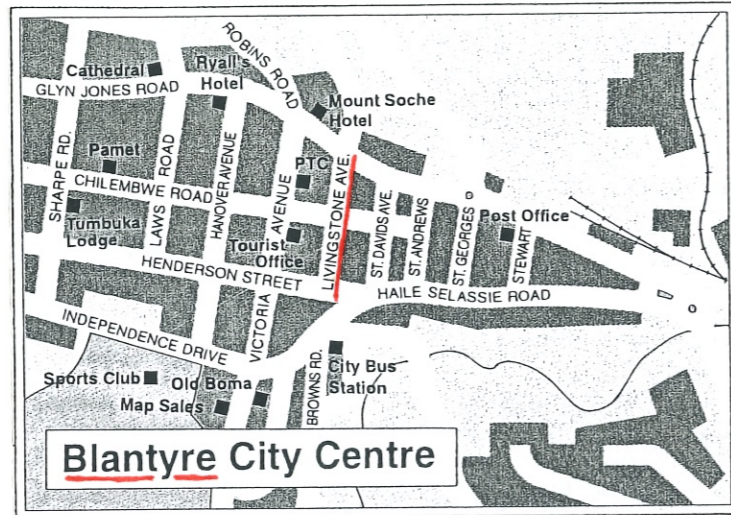

The Centenary of the Meeting at Ujiji, Tanzania.

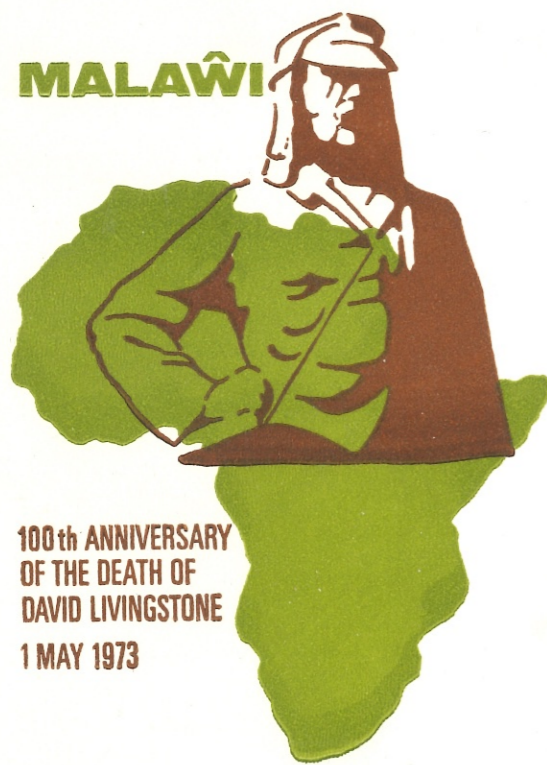

Mickey points out the tree at the memorial on the shores of Lake Tanganyika where, upon finding Dr. Livingstone, Stanley (Henry Stanley Morton) said, "Dr. Livingstone, I presume."

Livingstone lever vidare, Malawi

En annan grupp missionärer tillhörande Church of Scotland kom till Malawi några år efter missionärerna från Free Church of Scotland. Denna grupp hamnade söder om Lake Malawi på en plats som man kallade Blantyre efter Livingstones födelseort söder om Glasgow i Skottland. Även denna grupp blev senare en del av samfundet CCAP. Orten Blantyre utvecklades genom åren till en stor stad med flera hundra tusen invånare. Stadens kyrka kallas för Church of St. Michael and All Angels. I Blantyre centrum finns en gata "Livingstone avenue" till minnet av dr Livingstone.

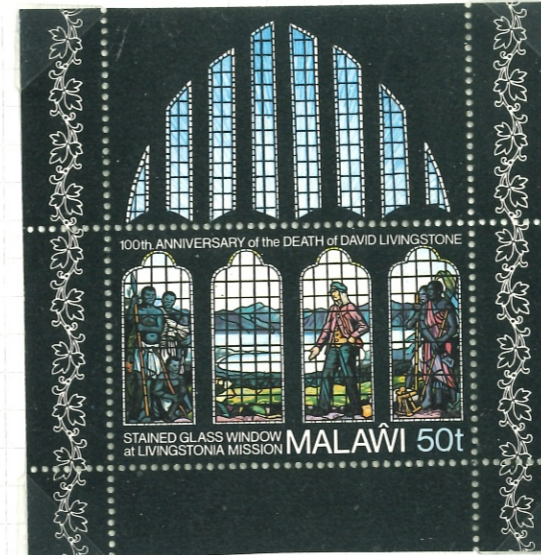

100th ANNIVERSARY OF THE DEATH OF DAVID LIVINGSTONE
1 MAY 1973

OFFICIAL FIRST DAY COVER

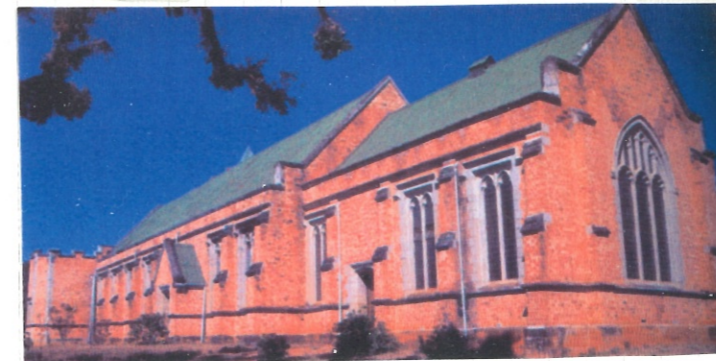
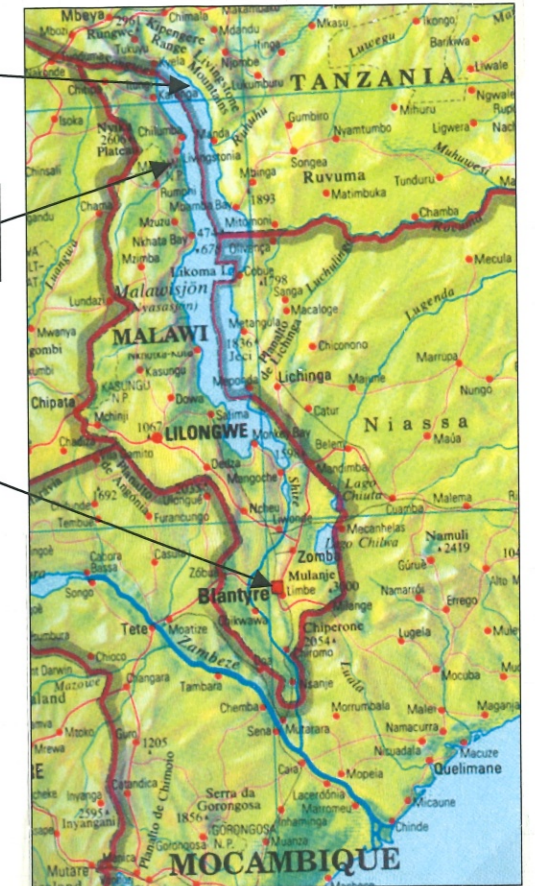
Livingstone lever vidare, Malawi

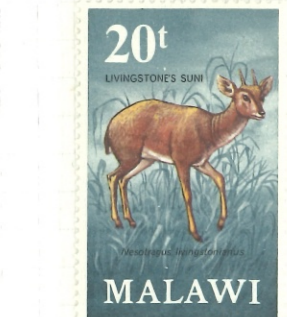
Livingstone Mountains

Missionstationen Livingstonia

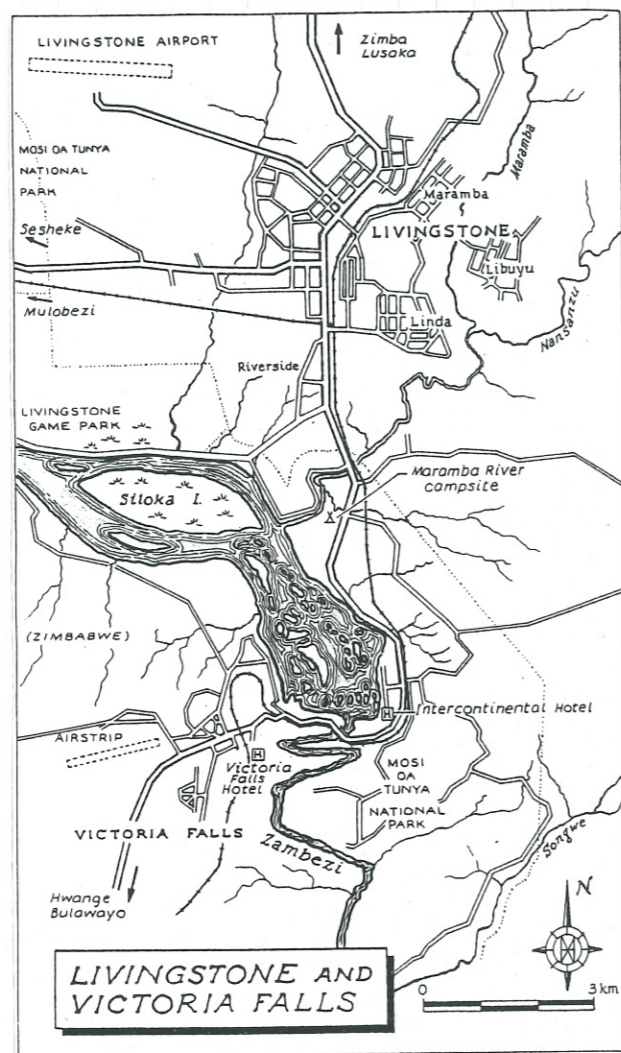
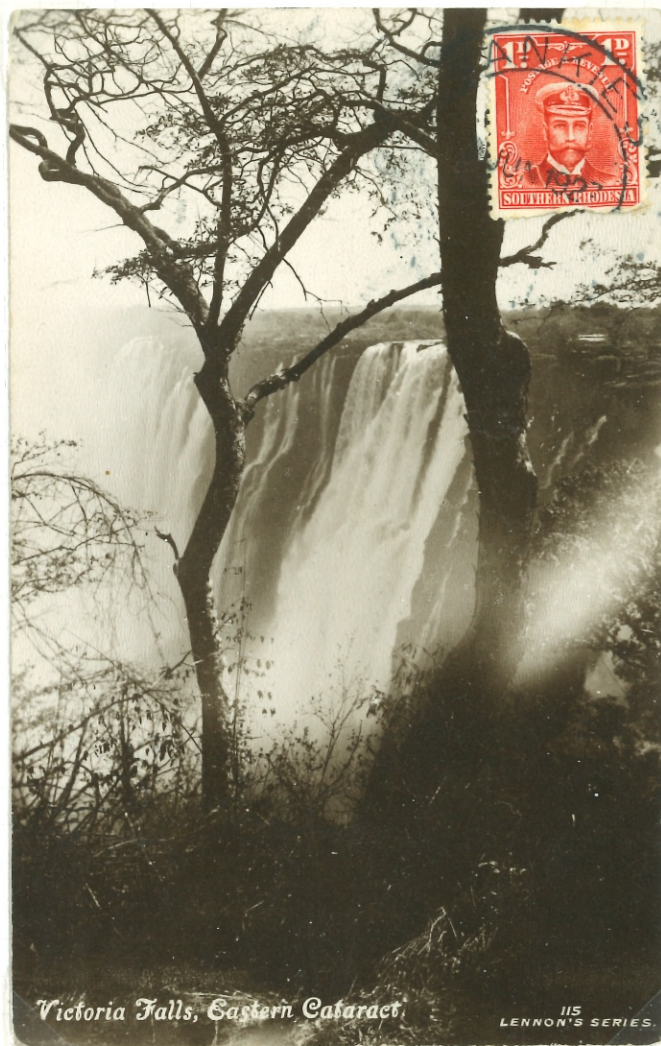
Staden Blantyre

1874, året efter Livingstones död, började den skotska frikyrkan ett stort missionsarbete söder om Nyassasjön där man bland annat anlade ett centrum som fick namnet Livingstonia till Livingstones minne. Denna plats visade sig var i ett område med mycket malaria och efter 20 år flyttade man stationen till en plats på högre höjd längre norr ut utmed Malawisjön. Denna plats fick också namnet Livingstonia och här byggde man bland annat en kyrka i skotsk stil med ett vackert mosaikfönster som föreställer Livingstone vid lake Malawi. Detta motiv hamnade senare även på ett frimärke. Missionen blev en del av CCAP (Church of Central African Presbyterian).

Livingstone lever vidare, Livingstone, Zambia

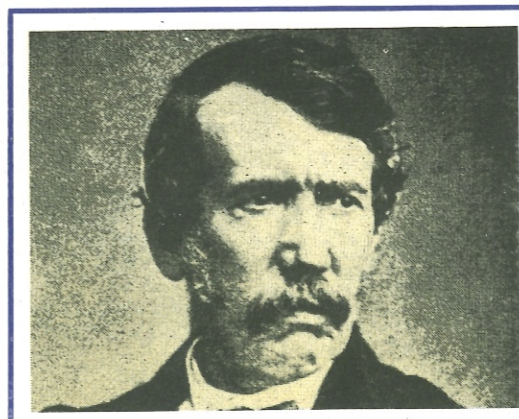

Bron över Victoriafallen beställdes av Cecil Rhodes år 1900. Fastän Rhodes aldrig besökte fallen och även lyckades dö innan brobygget hade startat önskade han att järnvägen skulle korsa Zambesifloden så nära fallen som möjligt. Han önskade "att det vita skummet från vattenmolnen skulle komma på järnvägsvagnarna som passerade". Bron byggdes från båda sidorna av ravinen och det hela tog 14 månader att genomföra. De två halvorna byggdes ihop den 1 april 1905. Den officiella invigningen av bron skedde i september 1905.

Livingstone lever vidare, Livingstone, Zambia

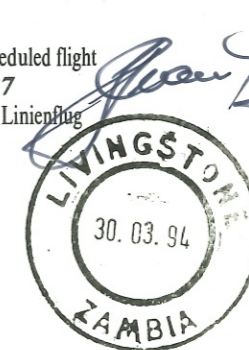

WINDHOEK — LIVINGSTONE

55 AIRMAIL LUFTPOST PAR AVION

First direct scheduled flight
Boeing 737
Erster direkter Linienflug

David Livingstone

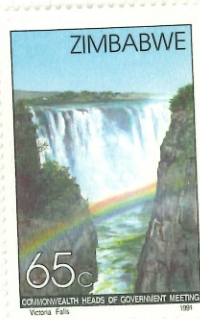
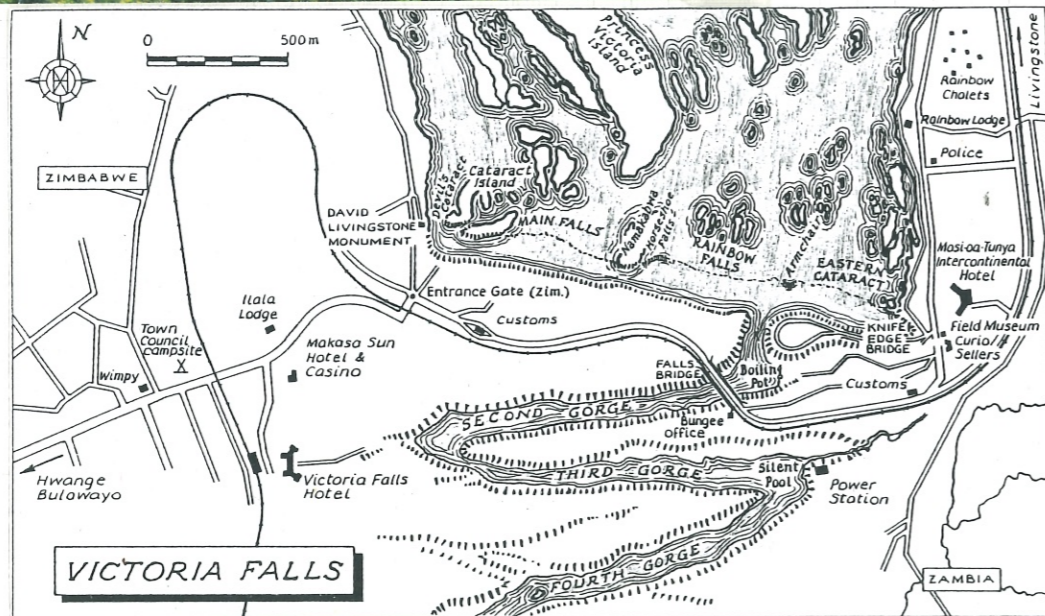
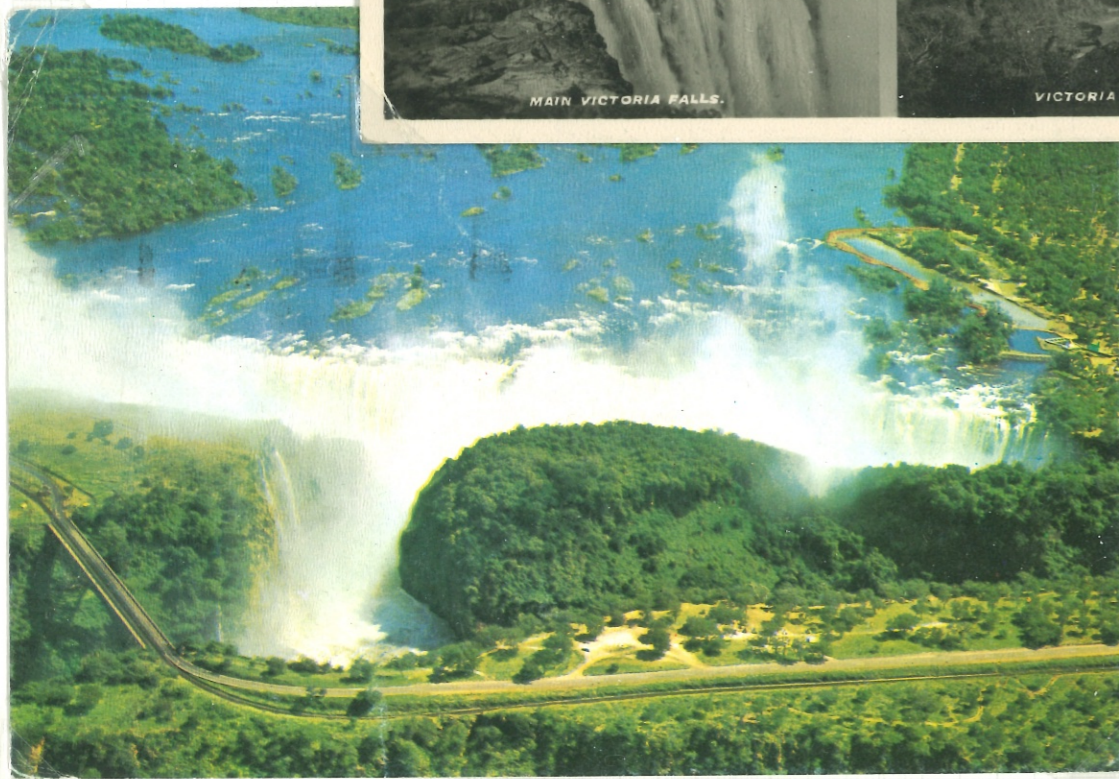
Air Namibia

SW 130 Windhoek — Livingstone N° 000038

AIR NAMIBIA
Poste Restante
LIVINGSTONE
Zambia

Livingstone lever vidare, Victoria Falls, Zimbabwe

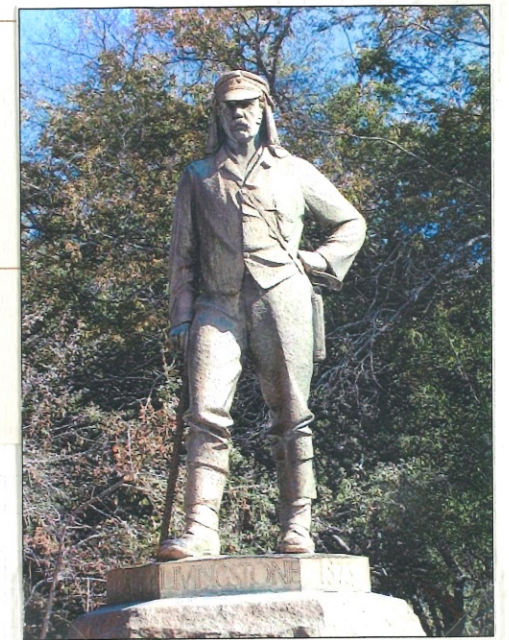
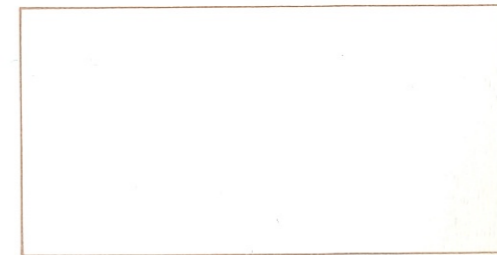
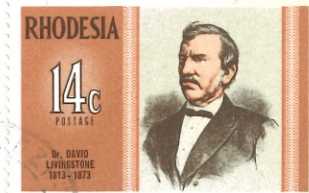

Livingstone lever vidare, Victoria Falls, Zimbabwe

POSTS & TELECOMMUNICATIONS CORPORATION

First Day Cover

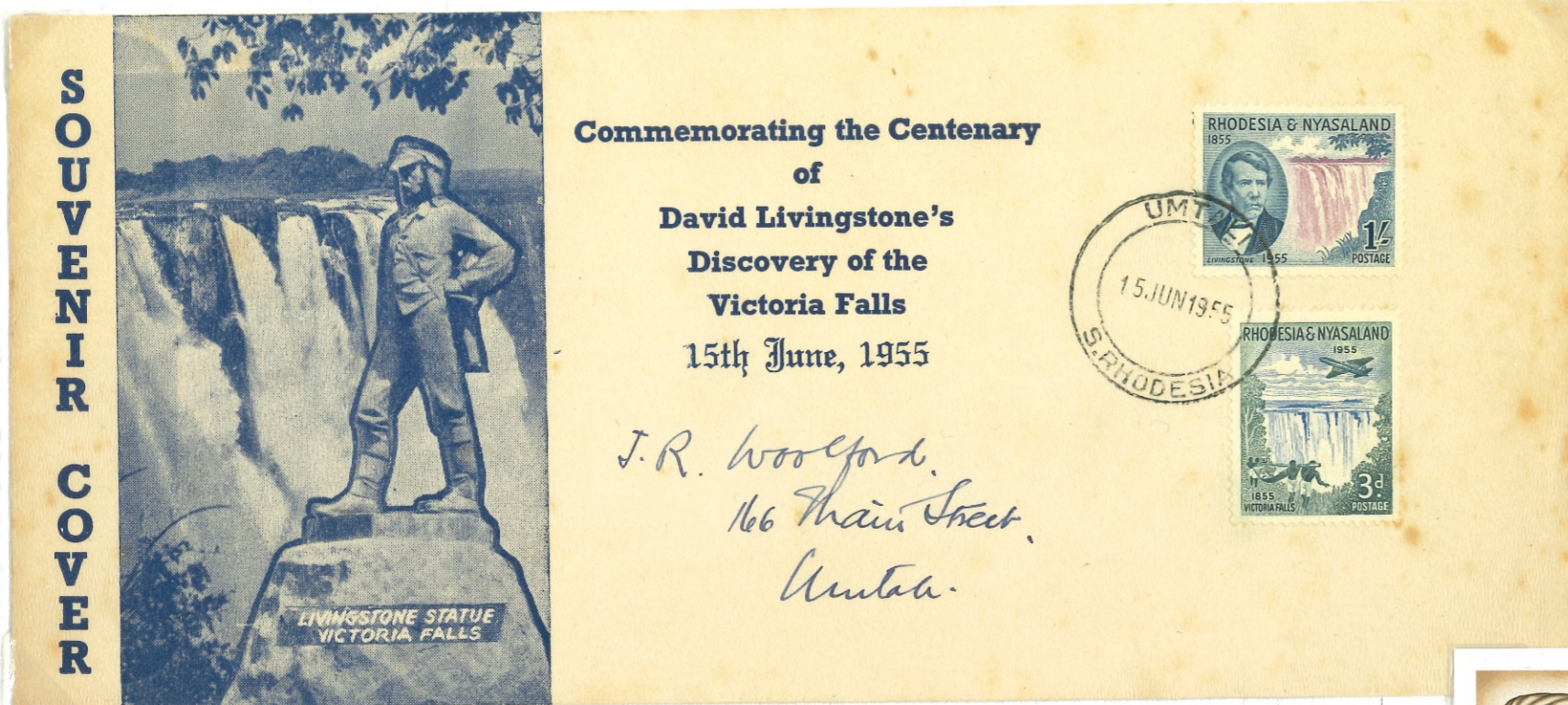
2 APRIL 1973

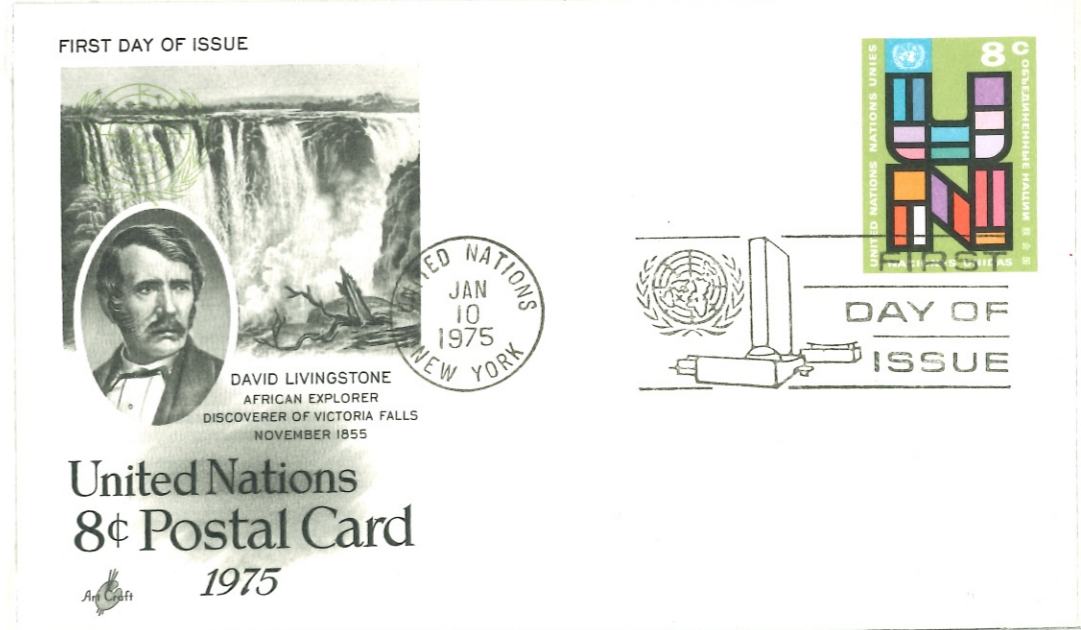
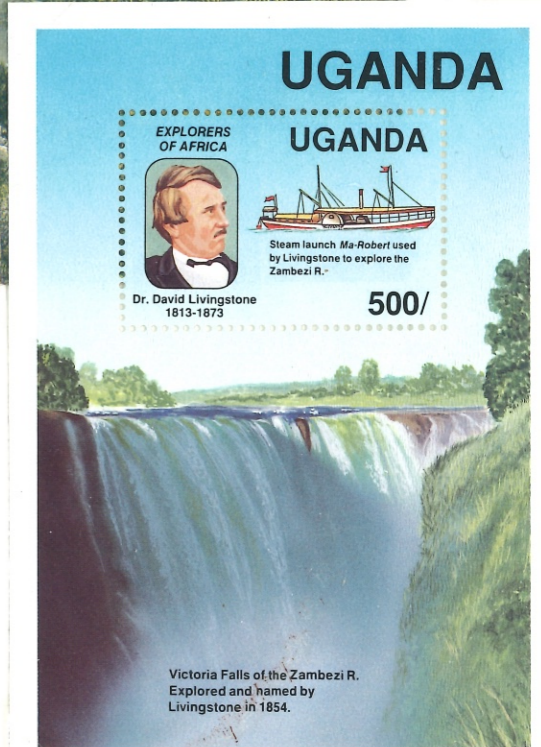
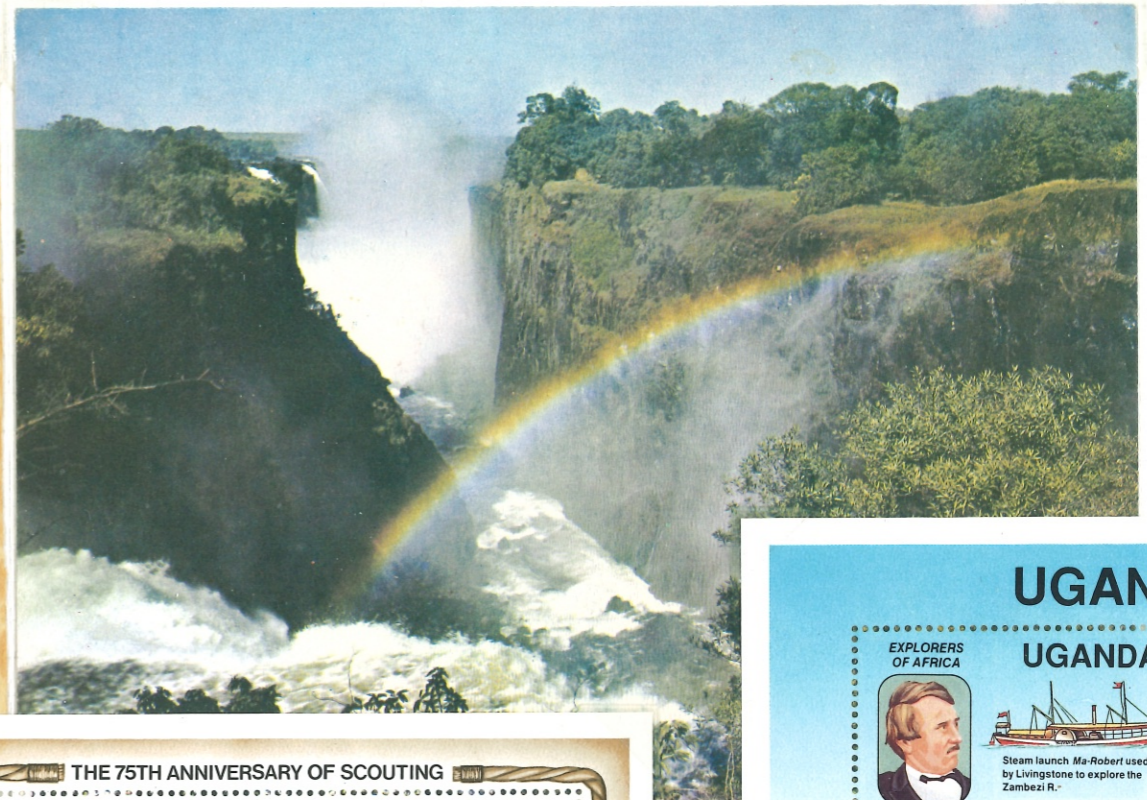
No 7 In the Famous Figures Series **Dr. DAVID LIVINGSTONE**

Livingstone lever vidare, Victoria Falls

Livingstone lever vidare, Victoria Falls

Den plats i Afrika som man mest förknippar med David Livingstone är Viktoriafallen som han upptäckte 1855 vid den nuvarande gränsen mellan Zambia och Zimbabwe. Vattenfallet är 108 meter högt och har en imponerande bredd på cirka 1.700 meter. Den infödda befolkningen kallade fallet för "Mosi-oa-Tunya" vilket betyder den dånande röken. På grund av fallhöjden piskas vattnet sönder till ett moln som sprider ett fint regn över fallen. Vegetationen närmast fallen utgörs därför av en frodig regnskog.

Cirka 1 mil norr om fallen ligger staden Livingstone som är den äldsta staden i nuvarande Zambia. Staden anlades för drygt 100 år sedan och lokaliseringen berodde på att här fanns det lämpligaste stället att korsa Zambesifloden med båt. Staden Livingstone blev huvudstad 1906 i dåvarande Nord-Rhodesia, vilket staden sedan var fram till 1935 då administrationen flyttades till Lusaka.

Livingstone lever vidare, Blantyre, Skottland

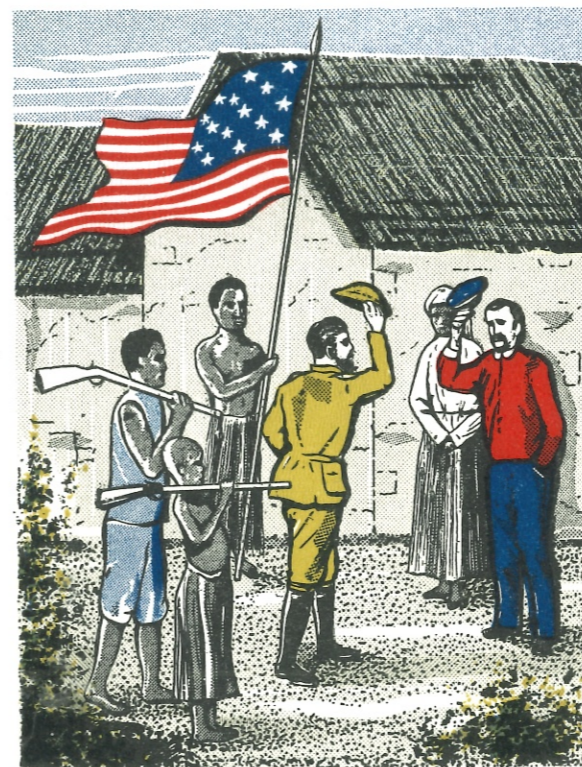
Livingstone lever vidare, Blantyre, Skottland

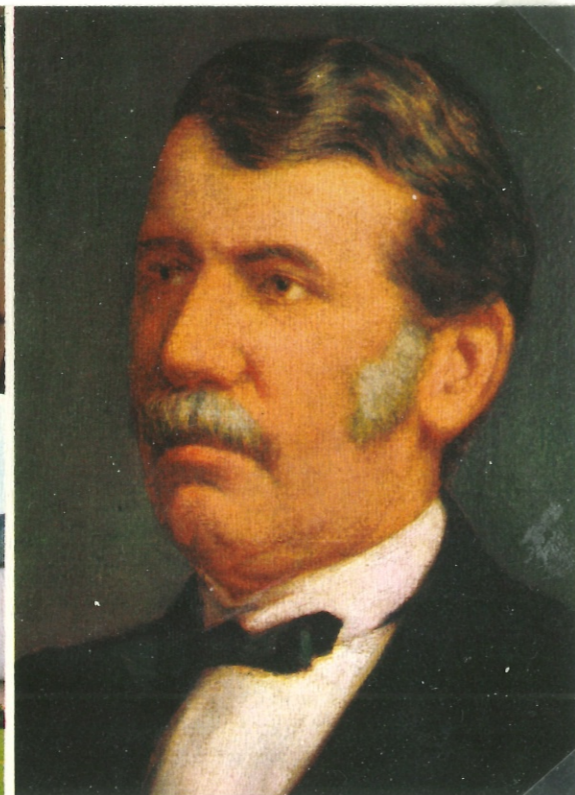
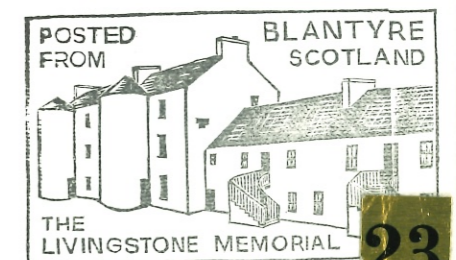
HM STANLEY MEETS
DR. LIVINGSTONE
1871

Coin First Day Cover 117
Mercury : PO Box 5 : Watford

10TH NOVEMBER 1971—100TH ANNIVERSARY OF THE MEETING BETWEEN LIVINGSTONE AND STANLEY.

"DR LIVINGSTONE, I PRESUME."

Livingstone lever vidare, Blantyre, Skottland

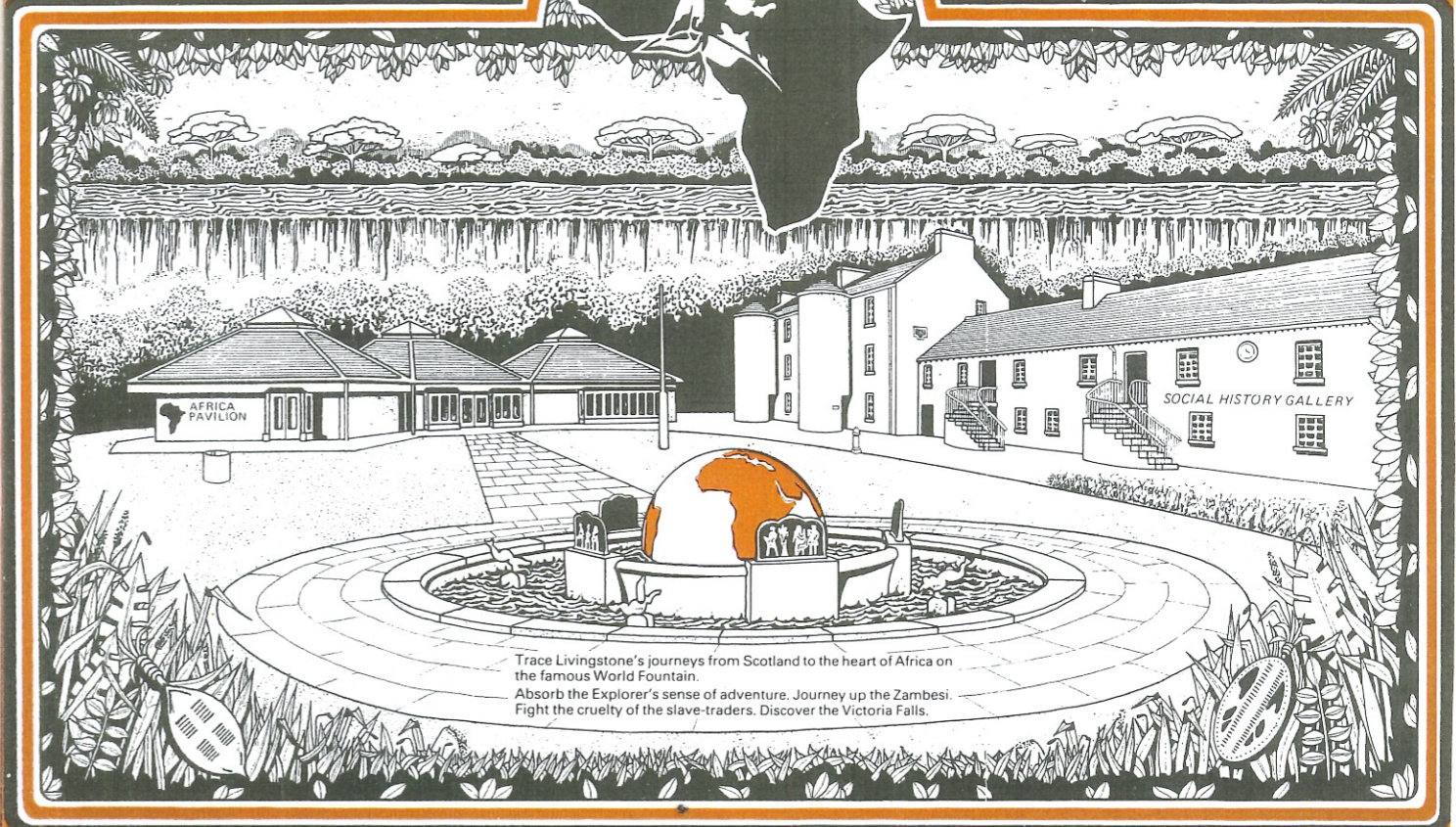

An African adventure

Encounter the vitality of modern Africa in the Centre's Africa Pavilion, whose shape is reminiscent of a cluster of rural African huts. Here the Livingstone story is continued into the present and each summer a multi-media exhibition is mounted, highlighting the urgency and dynamism of Africa today.

A unique experience

The focal point of the Centre is the 'single-end' in the 18th century tenement where David Livingstone was born. This building, which once housed 24 families, has been transformed into an exciting and lively museum depicting the romantic life story of Scotland's greatest explorer.

DAVID LIVINGSTONE
19 March 1813 — 1 May 1873

Dr. George Philp,
Secretary, Scottish Philatelic Secretariat,
13, Ashton Road,
Glasgow, W. 2.